

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 - Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Materiał opracowany przez Fundację Socjometr Laboratorium Rozwiązań Społecznych, współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Schematu II Pomocy Technicznej „Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Ewaluacja zewnętrzna małopolskich lokalnych strategii rozwoju

Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa

Kraków 2021

Raport opracowany w ramach projektu „Ewaluacja zewnętrzna małopolskich lokalnych strategii rozwoju” realizowanego przez Federację LGD Małopolska.

Odwiedź portal KSOW – www.ksow.pl

Zostań Partnerem Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich

1. Streszczenie najważniejszych wyników badania

1. Na podstawie zdiagnozowanych problemów określono podstawowe cele w LSR. Pierwszy cel ogólny określono jako: „Świadome i aktywne społeczeństwo dysponujące odpowiednim zapleczem infrastrukturalnym”. W jego ramach wyróżniono dwa cele szczegółowe: „Odpowiedzialne i aktywne lokalne społeczności posiadające kompetencje do podnoszenia jakości życia” oraz „Atrakcyjna przestrzeń publiczna, umożliwiająca integrację społeczną i ułatwiająca zagospodarowanie czasu wolnego w oparciu o lokalne zasoby”. Drugi cel ogólny został nazwany „Rozwinięta, świadoma i odpowiedzialna społeczność lokalnych przedsiębiorców identyfikujących się ze środowiskiem społecznym, oferujących innowacyjne usługi i produkty”. W jego ramach wyróżniono dwa cele szczegółowe: „Stworzenie miejsc pracy przez przedsiębiorców wykorzystujących lokalny potencjał i zasoby, uwzględniających potrzeby specyficzne dla mieszkańców aglomeracji krakowskiej” oraz „Stworzenie infrastruktury i/lub narzędzi wspierających aktywność biznesową podmiotów prowadzących działalność gospodarczą”.
2. Realizacja budżetu LGD prezentuje się rozmaicie, ale generalnie widać spory postęp na przestrzeni ostatnich 5 lat. Z zaplanowanych 360 tys. zł na wymianę doświadczeń i dobrych praktyk zakontraktowano już ok. 144 tys. zł. Wypłacono 25% zaplanowanych środków na działania aktywizujące lokalne społeczności. Bardzo bliski domknięcia jest budżet na działania informacyjne, szkoleniowe i aktywizujące prowadzone przez Biuro LGD (z zaplanowanych 1,535 000 zakontraktowano i wypłacono ok. 1,2 mln zł). Nieco gorzej sytuacja przedstawia się w przypadku projektów edukacyjnych, ekologicznych i z obszaru ochrony, zachowania czy promocji dziedzictwa lokalnego, gdzie z 1 075 637 zakontraktowano ok. 566 tys. zł, a wypłacono ok. 250 tys. zł. Udało się już natomiast zrealizować budżet na Markę Lokalną Spichlerz Koronny, tworzenie lub rozwój miejsc aktywności społeczno-kulturalnej oraz sportu i rekreacji. Bardzo bliskie realizacji jest budżet przeznaczony na nowe przedsiębiorstwa na obszarze LGD - z zaplanowanych 1 520 000 wypłacono już 1 440 000. Nieco gorzej przedstawia się z sytuacją z rozwojem istniejących przedsiębiorstw - z zaplanowanych 2 134 363 zakontraktowano ok. 1,3 mln zł, a

wypłacono ok. 700 tys. zł. Zakończono już realizację przedsięwzięć dotyczących lokalnych produktów żywnościowych i rękodzielniczych wypromowanych przez LGD.

3. W lutym 2021 roku w związku z możliwością ubiegania się o zwiększenie środków finansowych na wsparcie realizacji operacji w ramach LSR, Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa przeprowadziło konsultacje społeczne i ankietę dotyczącą alokacji dodatkowych środków. Wzięto także pod uwagę dotychczasowe doświadczenia w realizowaniu LSR. W konsekwencji uznano, że największym zainteresowaniem cieszyły się działania w zakresie niekomercyjnej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i społeczno-kulturalnej oraz obszar przedsiębiorczości, w tym działania związane z podejmowaniem działalności gospodarczej.
4. LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa niewątpliwie wpisało się w pozytywne zmiany w zakresie przedsiębiorczości. Nie ulega wątpliwości, że premie na założenie działalności gospodarczej i prowadzone szkolenia wpłynęły na wzrost postaw przedsiębiorczych w społeczności lokalnej.
5. W LSR podkreślano aktywność organizacji, ale jednocześnie zwrócono uwagę, że daleko jest jeszcze do pełnego nasycenia społeczeństwa liczbą aktywnych i profesjonalnie działających organizacji pozarządowych czy innych nieformalnych grup społecznych. Dodatkowo zwracano uwagę, iż sporo organizacji pozarządowych nie potrafi poradzić sobie z brakiem środków finansowych i nie posiada umiejętności i wiedzy w jaki sposób je zdobyć. LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa czyniło starania, by poprawić tę sytuację. Warto w tym kontekście odwołać się do prowadzonych działań poza RLKS. Dzięki corocznym konkursom grantowym, ogłaszanych przez Ośrodki Działaj Lokalnie, realizowano program, który miał na celu aktywizowanie lokalnych społeczności wokół różnych celów o charakterze dobra wspólnego poprzez wspieranie projektów obywatelskich. Projekty te miały służyć pobudzaniu aspiracji rozwojowych, poprawie jakości życia oraz podejmowaniu działań odpowiadających na zdiagnozowane potrzeby i w rezultacie przyczyniać się do budowy lokalnego kapitału społecznego. W tym aspekcie warto odnotować, że sami badani mieszkańcy obszaru LGD w większości zgodzili się ze stwierdzeniem, że w

ostatnich 5 latach mieli oni większy wpływ na to, co dzieje się w gminach, a także poprawiły się relacje między mieszkańcami.

6. Sytuacja epidemiczna sprawiła, iż pogłębiło się zjawisko małej aktywności społecznej mieszkańców. LGD zdecydowała się podjąć działania służące aktywizacji i integracji mieszkańców. W planach są działania polegające na utworzeniu nowych lub modernizacji istniejących obiektów do wspólnych spotkań.
7. Pojęcie innowacyjności było jednym z terminów, które padało najczęściej w LSR. Innowacyjność została też określona jednym z ważniejszych kryteriów wyboru operacji z zakresu podejmowania i rozwoju przedsiębiorczości, z zakresu inwestycji oraz dla projektów grantowych. Bezpośrednio została ujęta w drugim celu głównym („Rozwinięta, świadoma i odpowiedzialna społeczność lokalnych przedsiębiorców identyfikujących się ze środowiskiem społecznym, oferujących innowacyjne usługi i produkty”). Należy też zauważyć, że w ramach operacji dotyczących rozwoju przedsiębiorstw wydzielono dwie operacje *stricte* ukierunkowane na innowacje (udało się je zrealizować). Do ciekawszych wykonanych operacji z zakresu przedsiębiorczości i mających innowacyjny charakter zaliczyć trzeba mobilną myjnię parową, przyczepę gastronomiczną, fizjoterapię zwierząt czy mobilny zakład kosmetyczny.
8. Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa w bieżącym okresie zrealizowało póki co tylko jeden projekt współpracy. „MultiCel–Multimedialne Centrum Edukacji Lokalnej” był kontynuacją projektu współpracy realizowanego w latach 2013 – 2014. Wykorzystano w ten sposób wypracowane doświadczenia i zasoby. Celem ogólnym działań był wzrost umiejętności przedsiębiorczych i kompetencji zawodowych mających wpływ na sytuację mieszkańców obszarów wiejskich z obszaru działania partnerskich LGD. Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa zorganizowało w ramach projektu między innymi cykl rozmaitych kursów, starając się dotrzeć do grup defaworyzowanych.
9. Działania animacyjne, informacyjno-promocyjne i doradcze realizowane są przez LGD prawidłowo. Informacje o naborach rozpowszechniane są przy wykorzystaniu różnych kanałów, a najbardziej efektywne okazały się strony internetowe gmin i

samej LGD oraz publikacje w prasie na temat działalności LGD. Doradztwo prowadzone jest przede wszystkim w Biurze LGD i było oceniane przez badanych beneficjentów pozytywnie. Dotyczy to zarówno etapu składania wniosku, jak i etapu realizacji operacji i etapu rozliczania operacji. Warto podkreślić wysokie oceny dotyczące przygotowania merytorycznego doradców LGD. Docenić należy również dużą aktywność, czego przejawem jest prowadzenie sporej liczby inicjatyw poza RLKS.

10. Utrudnieniem w działaniach jest długi proces oceny przez Urząd Marszałkowski, co niekiedy skutkuje tym, iż wnioskodawca rezygnuje ze swojego wniosku. Pewną przeszkodą w działaniu był również fakt korzystania z firm zewnętrznych przy przygotowywaniu wniosków przez potencjalnych beneficjentów. W konsekwencji zdarzały się sytuacje, w których wnioskodawca nie do końca wiedział w jaki sposób chce realizować projekt. Zauważalny był też brak profesjonalizmu ze strony firm zewnętrznych, które przygotowywały bardzo podobne opisy ściśle dopasowane pod kryteria, co w rezultacie niejednokrotnie utrudniało ocenę.
11. Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa reagowało na wskazane w LSR problemy obszaru i tym samym tworzyła odpowiednie warunki do rozwoju. Udało się w konsekwencji zrealizować sporo operacji związanych z przedsiębiorczością, kulturą czy infrastrukturą, a także prowadzono z sukcesem działania informacyjne i szkoleniowe.

2. Spis treści

1. Streszczenie najważniejszych wyników badania	3
2. Spis treści.....	7
3. Opis przedmiotu badania uwzględniający cele i zakres ewaluacji.	8
4. Opis metodologii wraz z opisem sposobu realizacji badania.	11
5. Opis wyników badania wraz z ich interpretacją	13
5.1. Obszar objęty Strategią Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność oraz jej podstawowe założenia	13
5.2. Rzeczowy i finansowy postęp w realizacji LSR.....	29
5.3. Projekty współpracy	39
5.4. Działania poza RLKS	40
5.5. Działalność Biura LGD	40
5.6. Zmiany na obszarze objętym LSR w ocenie członków lokalnej społeczności.....	54
6. Odpowiedź na wszystkie wskazane pytania badawcze	61
6.1. Ocena wpływu na główny cel LSR	61
6.2. Ocena wpływu na kapitał społeczny.....	62
6.3. Przedsiębiorczość	63
6.4. Turystyka i dziedzictwo kulturowe	63
6.5. Grupy defaworyzowane	64
6.6. Innowacyjność	64
6.7. Projekty współpracy	65
6.8. Ocena funkcjonowania LGD	65
6.9. Ocena procesu wdrażania	66
6.10. Wartość dodana podejścia LEADER.....	66
7. Podsumowanie. Wnioski i rekomendacje	68
8. Spis tabel i wykresów	70
8.1. Spis tabel	70
8.2. Spis wykresów	70
9. Aneksy tworzone w toku realizacji badania.	72
9.1. Ankieta dla mieszkańców obszaru LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa.....	72
9.2. Ankieta dla beneficjentów LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa.....	75

3. Opis przedmiotu badania uwzględniający cele i zakres ewaluacji.

Raport jest efektem badania ewaluacyjnego przeprowadzonego przez Fundację Socjometr. Przedmiotem badania była ewaluacja procesu wdrażania Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność prowadzonego przez Lokalną Grupę Działania Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa w okresie programowania Unii Europejskiej 2014-2020.

Fundacja Socjometr jest niezależnym podmiotem specjalizującym się w badaniach społecznych, który spełnia wymogi stawiane ewaluatorom zewnętrznym określone w Wytycznych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi nr 5/3/2017 w zakresie monitoringu i ewaluacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Warto podkreślić, że przeprowadzenie badań w opisywanej poniżej formie było możliwe dzięki współpracy wszystkich małopolskich Lokalnych Grup Działania. Badania były współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Schematu II Pomocy Technicznej „Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Dofinansowanie zostało pozyskane przez Federację LGD Małopolska, która przygotowała projekt „Ewaluacja zewnętrzna małopolskich lokalnych strategii rozwoju” oraz, w efekcie przeprowadzonej procedury wyboru wykonawcy, zleciła prace badawcze Fundacji Socjometr.

Szczegółowe cele badania zostały sformułowane na podstawie wspomnianych powyżej Wytycznych wydanych w 2017 roku przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Skupiały się one w kilku obszarach tematycznych, w ramach których postawiono pytania badawcze. Zestaw tych pytań był wspólny dla wszystkich Lokalnych Grup Działania w województwie małopolskim.

Obszary badań oraz przypisane do nich pytania badawcze:

1. Ocena wpływu na główny cel LSR
  - a. Jaki jest stopień osiągnięcia celu głównego i przypisanych do niego wskaźników LSR?
2. Ocena wpływu na kapitał społeczny
  - a. Jaki jest wpływ LSR na kapitał społeczny, w tym w szczególności na aktywność społeczną, zaangażowanie w sprawy lokalne?

- b. W jaki sposób należałoby wspierać rozwój kapitału społecznego w przyszłości?
3. Przedsiębiorczość
- a. W jakim stopniu realizacja LSR przyczyniła się do rozwoju przedsiębiorczości?
  - b. Czy i w jaki sposób wspieranie przedsiębiorczości w ramach kolejnych edycji LSR jest wskazane?
4. Turystyka i dziedzictwo kulturowe
- a. W jakim stopniu LSR przyczyniła się do budowania lokalnego potencjału w zakresie turystyki i dziedzictwa kulturowego?
  - b. W jakich kierunkach należy wspierać rozwój lokalnego potencjału turystycznego?
5. Grupy defaworyzowane
- a. Czy w LSR właściwie zdefiniowano grupy defaworyzowane oraz czy realizowane w ramach LSR działania odpowiadały na potrzeby tych grup?
  - b. Jaki był wpływ LSR na poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego?
  - c. Jakie działania należy podejmować w skali lokalnej na rzecz ograniczania ubóstwa i wykluczenia społecznego?
6. Innowacyjność
- a. W jakim stopniu projekty realizowane w ramach LSR były innowacyjne?
  - b. Jakie można wyróżnić typy innowacji powstałych w ramach LSR?
7. Projekty współpracy
- a. Jaka była skuteczność i efekty działania wdrażania projektów współpracy?
  - b. Jaką formę i zakres powinny przyjmować projekty współpracy w przyszłości?
8. Ocena funkcjonowania LGD
- a. Czy sposób działania partnerów w ramach LGD pozwalał na efektywną i skuteczną realizację LSR?
  - b. Jaka jest skuteczność i efektywność działań biura LGD (animacyjnych, informacyjno-promocyjnych, doradczych)?
  - c. Jakie zmiany należy wprowadzić w działaniach LGD by skuteczniej realizowała LSR?
9. Ocena procesu wdrażania
- a. Czy realizacja finansowa i rzeczowa LSR odbywała się zgodnie z planem?
  - b. Czy procedury naboru, wyboru i realizacji projektów były wystarczająco przejrzyste i przyjazne dla beneficjentów?
  - c. Czy kryteria pozwalały na wybór najlepszych projektów (spójnych z celami LSR)?

- d. Czy przyjęty system wskaźników pozwalał na zebranie wystarczających informacji o procesie realizacji LSR i jej rezultatach?

10. Wartość dodana podejścia LEADER

- a. Czy działalność LGD wpływa na poprawę komunikacji pomiędzy różnymi aktorami, budowanie powiązań między nimi i sieciowanie?
- b. Czy stworzony dzięki wsparciu w ramach LSR potencjał rozwojowy jest w dostateczny sposób wykorzystywany i promowany?
- c. Czy projekty realizowane w ramach LSR są spójne ze zidentyfikowanym potencjałem rozwojowym obszaru objętego LSR i czy te projekty przyczyniają się do jego wzmocnienia?
- d. Czy przeprowadzone w ramach LSR inwestycje są komplementarne względem siebie lub względem wiodącego projektu/tematu określonego w LSR?

Szczegółowe obszary działań małopolskich LGD, które były poddawane ocenie:

1. Działalność biura LGD, w tym w szczególności jakość i efektywność świadczonego doradztwa dla wnioskodawców (rzeczywistych i potencjalnych) oraz beneficjentów,
2. Realizacja planu komunikacji, rozpoznawalność LGD, wymiana informacji z mieszkańcami obszaru oraz jakość podejmowanych działań komunikacyjnych,
3. Realizacja rzeczowo-finansowa Lokalnej Strategii Rozwoju,
4. Funkcjonowanie organów LGD,
5. Działania na rzecz aktywizacji społeczności lokalnej oraz włączenia społecznego (w szczególności wsparcie udzielone przedstawicielom grupy defaworyzowanej),
6. Działania LGD w zakresie rozwoju przedsiębiorczości oraz turystyki i dziedzictwa kulturowego,
7. Promowanie innowacyjności na obszarze objętym LSR,
8. Realizacja projektów współpracy.

4. Opis metodologii wraz z opisem sposobu realizacji badania.

Projekt badawczy zrealizowany na zlecenie Federacji LGD Małopolska jest unikatowym w skali Polski przykładem współpracy Lokalnych Grup Działania. Wspólne zlecenie badań dla wszystkich organizacji wdrażających Strategie Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność pozwoliło nie tylko na sfinansowanie dużej części prac ze środków zewnętrznych, ale umożliwiło również obniżenie kosztów ewaluacji. Ujęcie prac badawczych w ramy wspólnego projektu pozwoliło na ich sprawną i szybką realizację w okresie od czerwca do października 2021 roku.

Realizacja wspólnych badań ewaluacyjnych dla wszystkich małopolskich LGD przyniosła także korzyści o charakterze merytorycznym. Możliwe było zastosowanie jednolitego zestawu metod i technik badawczych. Powoduje to, że dane zebrane w odniesieniu do obszaru poszczególnych Lokalnych Grup Działania są agregowalne. Innymi słowy, 32 raporty z ewaluacji zewnętrznych przygotowane dla poszczególnych LGD mogą być rozpatrywane wspólnie i tym samym informować o efektach realizacji działania LEADER w całym województwie małopolskim.

W ramach badania ewaluacyjnego poddano analizie dwie grupy danych:

1. Dane zastane, w tym:
  - a. Dane ze statystyk publicznych,
  - b. Dane gromadzone przez Lokalne Grupy Działania w ramach monitoringu,
2. Dane wywołane, w tym:
  - a. Dane zebrane za pomocą technik jakościowych,
  - b. Dane zebrane za pomocą technik ilościowych.

Dane pochodzące ze statystyk publicznych dostarczyły wysoce obiektywnej informacji na temat zmian na obszarze poszczególnych LGD, które dokonały się w okresie realizacji ocenianych Strategii RLKS. Dane te dotyczyły między innymi zjawisk demograficznych, rynku pracy, lokalnej gospodarki oraz sytuacji społecznej. Wszystkie te dane zostały zaprezentowane w tabelach lub na wykresach. Szczegółowy wykaz ilustracji zawartych w raporcie, który umieszczony jest na jego końcu pozwala na szybkie zapoznanie się z zakresem poddanych analizie danych, które pochodziły z Głównego Urzędu Statystycznego.

Lokalne Grupy Działania gromadzą istotne dane na temat procesu wdrażania Strategii RLKS, które musiały być poddane analizie. Wśród tych danych należy wskazać w szczególności informacje o prowadzonych naborach, dane o postępie rzeczowo-finansowym, wskaźniki realizacji planu komunikacji oraz dane dotyczące doradztwa. Fundacja Socjometr opracowała jednolity zestaw formularzy, na których poszczególne LGD udostępniały te istotne informacje. Analiza tej kategorii danych zastanych pozwoliła na ocenę skuteczności działań prowadzonych przez LGD oraz wskazała, w których obszarach działalność LGD pokrywała się ze zmianami na obszarze objętym LSR sugerowanymi przez wyniki analizy danych pochodzących z GUS.

Reprezentanci Fundacji Socjometr przeprowadzili badania jakościowe we wszystkich małopolskich LGD. Obejmowały one wywiady z pracownikami stowarzyszeń oraz wywiady z przedstawicielami ich organów – Zarządów i organów decyzyjnych (Rad). Wywiady były prowadzone w siedzibach LGD lub online. Rozmowy te odegrały istotną rolę w procesie powstawania raportów. Pozwoliły one na pogłębienie wiedzy na temat przebiegu procesu wdrażania LSR, rozpoznanie problemów pojawiających się w jego trakcie oraz sposobu reagowania na nie przez przedstawicieli Stowarzyszeń. Uzupelnieniem wywiadów był elektroniczny kwestionariusz zawierający pytania otwarte kierowane do prezesów Zarządów LGD oraz przewodniczących Rad Programowych. Zebrane za jego pomocą informacje zostały wykorzystane w czasie formułowania rekomendacji.

W ramach ewaluacji zewnętrznej zbierano także dane ilościowe. Dla każdego LGD przygotowano dwa kwestionariusze ankiety. Pierwsza z nich kierowana była do mieszkańców obszaru objętego Strategią RLKS, a druga do beneficjentów wsparcia osób i przedstawicieli organizacji, które realizowały operacje w ramach jej wdrażania. Zastosowano technikę CAWI (*computer-assisted web interview*), co oznacza, że ankieta przeprowadzona została za pomocą platformy internetowej. Za dystrybucję linka do ankiety odpowiedzialni byli pracownicy poszczególnych Lokalnych Grup Działania. Celem było zgromadzenie co najmniej 100 poprawnie wypełnionych ankiet dla mieszkańców oraz co najmniej 20 ankiet wypełnionych przez beneficjentów. We wszystkich LGD udało się zgromadzić wymaganą dla każdej z ankiet ilość odpowiedzi.

5. Opis wyników badania wraz z ich interpretacją

5.1. Obszar objęty Strategią Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność oraz jej podstawowe założenia

W skład Lokalnej Grupy Działania Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa wchodzi pięć gmin: Igołomia-Wawrzeńczyce, Kocmyrzów-Luborzyca, Michałowice, Wielka Wieś oraz Zielonki. Wszystkie gminy członkowskie Stowarzyszenia są położone w powiecie krakowskim, w województwie małopolskim i bezpośrednio sąsiadują z północną częścią Krakowa, tworząc jego „koronę”.

Rysunek 1. Obszar LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa

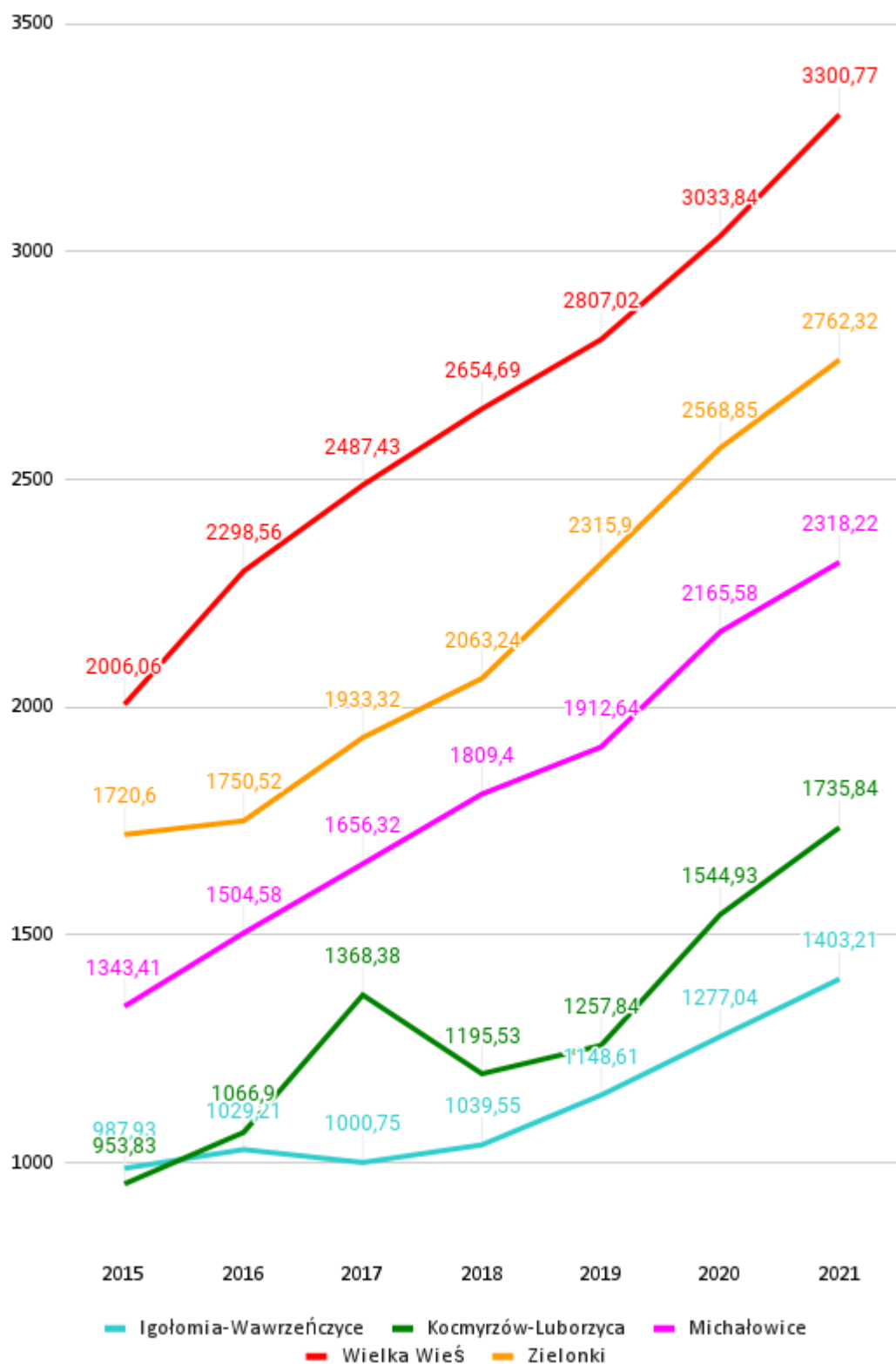
Obszar gmin wchodzących w skład LGD wynosi 292 km², zaś łączna liczba ludności w 2013 roku wynosiła 63 155 osób. W LSR wskazano, iż ludność obszaru LGD systematycznie rośnie. W przeciągu lat 2003-2013 średnia przyrostu demograficznego dla całego obszaru wyniosła 16,3%, a najszybciej rosła populacja gmin Zielonki i Michałowice, zaś najwolniej rolniczej gminy Igołomia-Wawrzeńczyce. Trend ten utrzymywał się w kolejnych latach. Warto zauważyć, że w 2020 roku łączna liczba ludności wynosiła już 71 509. Szczegóły wzrostu w gminach obszaru LGD obrazuje poniższa tabela.

Ludność w gminach wchodzących w skład LGD						
Nazwa gminy/rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Igołomia-Wawrzeńczyce	7 714	7 721	7 702	7 724	7 698	7 728
Kocmyrzów-Luborzyca	14 942	15 107	15 260	15 575	15 776	16 020
Michałowice	9 981	10 163	10 380	10 563	10 762	10 909
Wielka Wieś	11 231	11 514	11 956	12 356	12 721	13 162
Zielonki	21 279	21 774	22 222	22 582	23 092	23 690

Tabela 1. Ludność w gminach wchodzących w skład LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa.

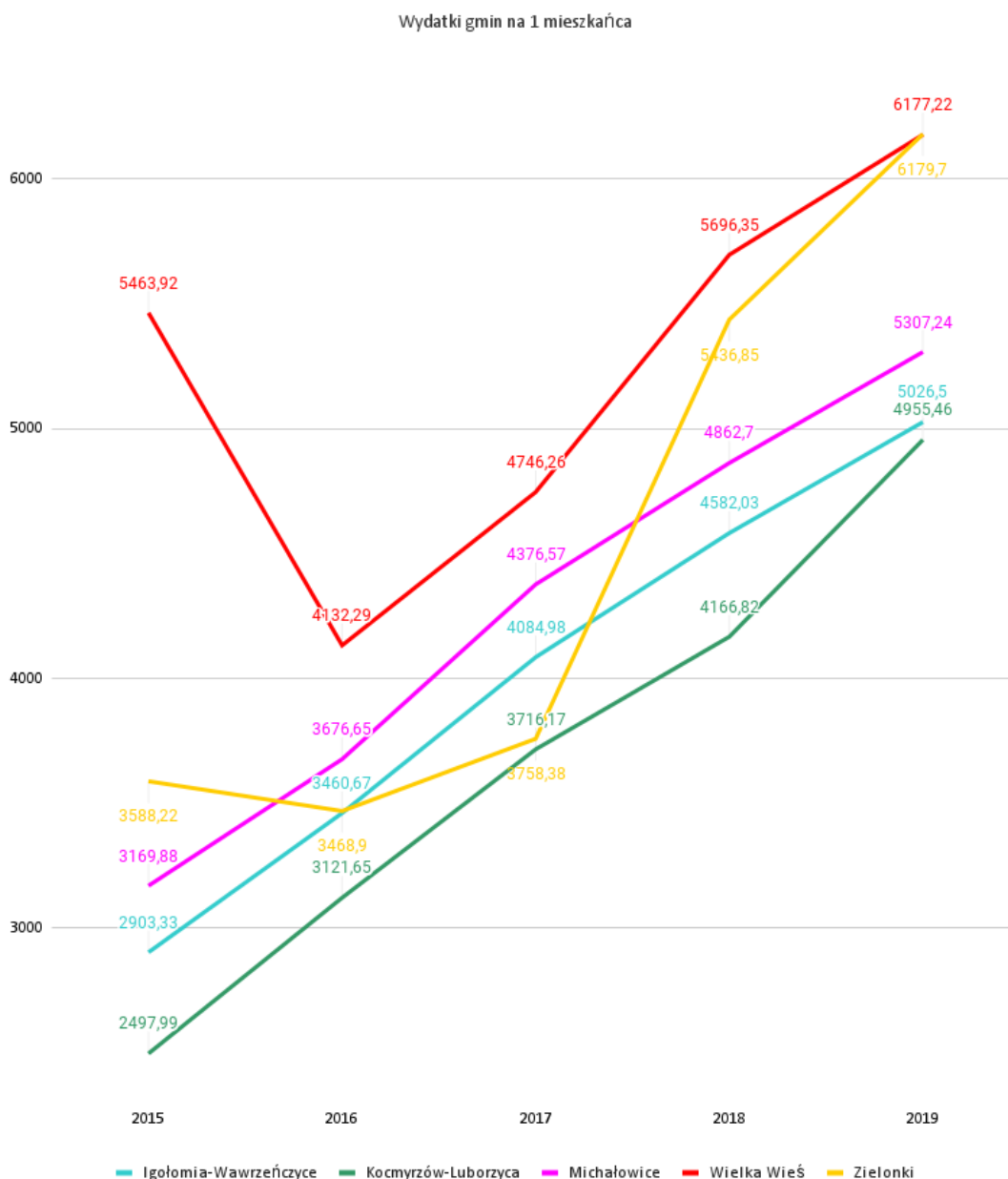
Kwestią wymagającą analizy są dochody gmin. Stanowią one parametr obrazujący w pośredni sposób dochodowość mieszkańców, ale także opisujący poziom rozwoju sektora gospodarczego. Wyrazem zdolności dochodowej gmin jest wskaźnik dochodów podatkowych na jednego mieszkańca w gminie, czyli tzw. wskaźnik G, który stanowi podstawę do wyliczenia rocznych kwot części wyrównawczej subwencji ogólnej i wpłat. Zgodnie z ustawą o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, wskaźnik G dla każdej gminy oblicza się dzieląc kwotę dochodów podatkowych (z tytułu podatku od nieruchomości, podatku rolnego, podatku leśnego, podatku od środków transportowych, podatku od czynności cywilnoprawnych, podatku od osób fizycznych, opłacanego w formie karty podatkowej, wpływów z opłaty skarbowej, wpływów z opłaty eksploatacyjnej, udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych oraz udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych) za rok poprzedzający rok bazowy przez liczbę mieszkańców gminy. W przypadku LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa zwraca uwagę fakt, iż w ostatnich latach, z delikatnymi wahaniami, wskaźnik G wśród gmin wchodzących w skład LGD wzrastał, choć zauważalne są też spore różnice w dochodach poszczególnych gmin.

Wskaźniki G dla gmin wchodzących w skład LGD

Wykres 1. Wartości wskaźnika G dla gmin wchodzących w skład LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa.

Kolejną kwestią wymagającą omówienia są wydatki gmin. W latach 2015-2019 we wszystkich gminach obszaru LGD wskaźniki rosły (z małymi wahaniami w przypadku gminy Wielka Wieś). W 2019 roku największe wydatki w przeliczeniu na jednego mieszkańca miała gmina Zielonki (6 179,7), niewiele mniejsze gmina Wielka Wieś (6 177,22) a najniższe gmina Kocmyrzów-Luborzyca (4 955,46). Szczegóły obrazuje poniższy wykres.

Wykres 2. Wydatki gmin wchodzących w skład LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa w przeliczeniu na 1 mieszkańca.

Gminy wchodzące w skład obszaru LGD w porównaniu do wszystkich gmin województwa małopolskiego wypadają różnie w zależności od analizowanego wskaźnika. Zwracają uwagę bardzo wysokie miejsca gminy Zielonki we wszystkich kategoriach. Podobnie rzecz przedstawia się w przypadku gminy Wielka Wieś. Gminy Igołomia-Wawrzeńczyce, Kocmyrzów-Luborzyca i Michałowice wypadają natomiast już nieco gorzej. Potwierdza to fakt, iż mamy do czynienia z obszarem bardzo zróżnicowanym. Pomocna w interpretacji danych zawartych w poniższej tabeli będzie informacja, że łącznie w województwie małopolskich znajdują się 182 gminy.

Gmina	Lokaty gmin w województwie w poszczególnych kategoriach w roku 2019			
	Dochody własne budżetu gminy na 1 mieszkańca	Środki w dochodach budżetu gminy na finansowanie projektów UE na 1 mieszkańca	Wydatki budżetu gminy na 1 mieszkańca	Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności
Igołomia-Wawrzeńczyce	64	50	105	106
Kocmyrzów-Luborzyca	52	43	106	56
Michałowice	19	101	72	10
Wielka Wieś	4	88	21	7
Zielonki	9	25	20	3

Tabela 2. Gminy wchodzące w skład LGD na tle wszystkich małopolskich gmin.

W LSR zwrócono uwagę, że na dużej części obszaru LGD rozwój przedsiębiorczości był słaby i dotyczyło to głównie terenu gmin rolniczych. Jednocześnie podkreślono, że kluczowe branże gospodarek poszczególnych gmin z obszaru LGD różnią się, co miało związek z ich odmiennymi uwarunkowaniami lokalizacyjnymi, komunikacyjnymi, przyrodniczymi i społecznymi. Zwrócono uwagę, że gminy LGD nie stanowią monolitu gospodarczego, a raczej można mówić o wielkiej różnorodności. Z jednej strony rodzi to pewne komplikacje, ale z

drugiej wskazano, iż daje to szanse do szybkiego i zdywersyfikowanego rozwoju gospodarczego całego obszaru objętego LSR.

W większości gmin obszaru LGD dominują mikro- i małe przedsiębiorstwa, brakuje natomiast średnich i dużych przedsiębiorstw produkcyjnych. Zauważano trend, który polegał na powstaniu przedsiębiorstw, których produkty lub usług posiadały charakter ściśle dopasowany do potrzeb mieszkańców aglomeracji miejskiej. Podkreślano, że istnieje duży potencjał poprawy współpracy, wzmocnienia narzędzi i struktur lepszego prowadzenia działalności gospodarczej, w tym przede wszystkim związanej z rolnictwem. Wskazano w tym aspekcie brak miejsc bezpośredniej sprzedaży produktów rolnych i fakt, iż przepływ towarów między producentami i klientami odbywał się przez Kraków.

Zwracano też uwagę, iż na obszarze LGD zmienia się charakter rynku pracy, na co wpływ miało osiedlanie się w gminach ludzi młodych. Większość z nich na codzień pracuje w Krakowie, ale jednocześnie zaczęła się pojawiać grupa osób gotowa do wykorzystywania swoich umiejętności lokalnie. Niezbędne było więc skierowanie do nich odpowiednich działań.

W aspekcie przedsiębiorczości, warto zauważyć, że liczba osób zatrudnionych to jeden z istotniejszych parametrów obrazujących jakość rynku pracy obszaru. W latach 2015-2019 we wszystkich gminach wchodzących w skład LGD zwiększyła się liczba pracujących. Należy zauważyć, że wzrost ten był bardzo dynamiczny – w gminie Igołomia-Wawrzeńczyce liczba pracujących wzrosła o 423, w gminie Kocmyrzów-Luborzyca o 108, w gminie Michałowice i gminie Zielonki o 429, w gminie Wielka Wieś o 1 294. W każdej spośród gmin zwiększyła się też liczba pracujących kobiet i w tym przypadku warto odnotować wzrost w gminie Wielka Wieś – o 458. Szczegóły obrazuje poniższa tabela.

Gmina	Pracujący w gminach wchodzących w skład LGD					
	Ogółem		Mężczyźni		Kobiety	
	2015	2019	2015	2019	2015	2019
Igołomia-Wawrzeńczyce	678	1 101	340	702	338	399
Kocmyrzów-Luborzyca	747	855	289	300	458	555
Michałowice	727	1 156	372	592	355	564
Wielka Wieś	3 225	4 519	1 772	2 608	1 453	1 911
Zielonki	1 863	2 292	940	1 129	923	1 163

Tabela 3. Pracujący w gminach wchodzących w skład LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa.

Kolejnym parametrem obrazującym sytuację na lokalnym rynku pracy obszaru jest liczba osób zarejestrowanych jako bezrobotne. W LSR zwrócono uwagę, że od 2007 roku bezrobocie wśród mieszkańców obszaru systematycznie rosło i osiągnęło najwyższe wskaźniki w latach 2012 i 2013. Stanowiło to efekt dużego wzrostu populacji, a dodatkowo rozszerzanie się terenów budowlanych i zmniejszanie obszarów rolniczych skutkowało tym, iż część osób rezygnowała z rolnictwa i szukała pracy zawodowej poza tą branżą. Przybywało również absolwentów szkół, mających problem ze znalezieniem zatrudnienia. Już w 2014 roku, zgodnie z trendami ogólnopolskimi, bezrobocie w gminach obszaru LGD zaczęło wyraźnie spadać. Należy jednak zauważyć, że na obszarze LGD występuje problem bezrobocia ukrytego - bezrobotni nie rejestrują się w urzędach pracy, nierzadko pracując dorywczo w „szarej strefie”. Problem ten dotyczy głównie młodych osób, które nie są w stanie znaleźć zatrudnienia, co ma związek z brakiem doświadczenia, brakiem umiejętności w obsłudze nowoczesnej technologii i brakami znajomości języka obcego.

Biorąc pod uwagę udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w latach 2015-2020, spadki odnotowano w gminie Igołomia-Wawrzeńczyce, Kocmyrzów-Luborzyce, a wzrosty w gminach Michałowice i Zielonki. W gminie Wielka Wieś wskaźniki w 2015 i 2020 roku

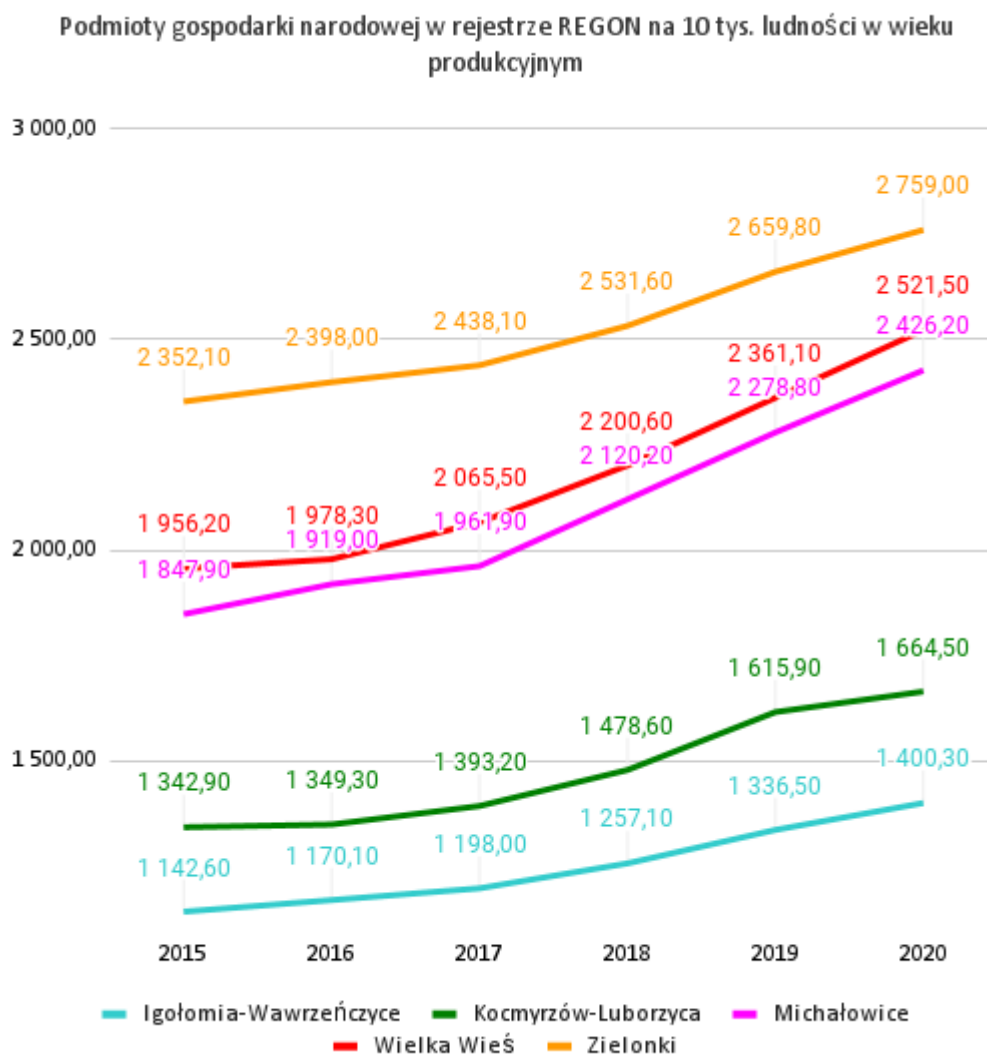
prezentowały się tak samo. Należy jednak podkreślić, iż miano w gminach do czynienia z bardzo delikatnymi wahaniami (najwyższy spadek w gminie Kocmyrzów-Luborzyca wyniósł 0,5, a wzrost w gminie Zielonki o 0,2). Warto też zauważyć, że udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności był niższy niż w większości gmin województwa małopolskiego. Szczegóły obrazuje poniższa tabela.

Gmina	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności według płci					
	Ogółem		Mężczyźni		Kobiety	
	2015	2020	2015	2020	2015	2020
Igołomia-Wawrzeńczyce	2,2	2,1	1,9	1,4	2,6	2,8
Kocmyrzów-Luborzyca	3,5	3,0	3,3	2,8	3,7	3,2
Michałowice	2,4	2,5	2,1	2,3	2,7	2,7
Wielka Wieś	2,6	2,6	2,3	2,6	2,9	2,6
Zielonki	2,3	2,5	2,1	2,3	2,6	2,6

Tabela 4. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności według płci.

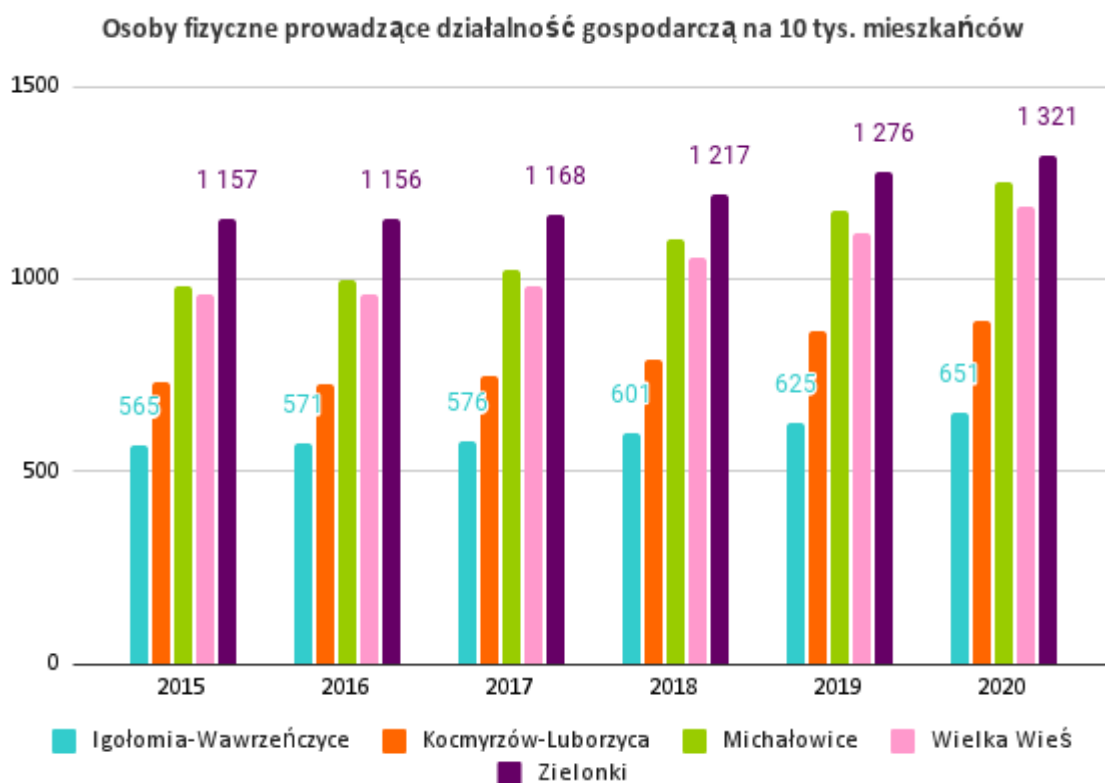
W LSR wskazano, iż w społeczeństwie na obszarze LGD istnieje duży potencjał przedsiębiorczości. Przejawem tego było tworzenie firm, w tym przede wszystkim o charakterze jednoosobowych działalności gospodarczych, mikro- i małych firm. Zwracano jednak uwagę, że wykorzystanie potencjału jest bardzo zróżnicowane - w gminach Zielonki i Michałowice rozwój jest aktywny, zaś odmienna sytuacja występowała w gminie Igołomia-Wawrzeńczyce. W latach 2015-2020 znacznie zwiększyła się liczba podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON na obszarze LGD, ale i w tym przypadku doskonale widoczna jest różnica między poszczególnymi gminami. Wskaźnik w przypadku gminy Zielonki wyniósł w 2020

roku 2 759 (w porównaniu do 2015 roku odnotowano wzrost o 406,9), zaś w przypadku gminy Igołomia-Wawrzeńczyce 1 400,30 (wzrost o 257,7). Szczegóły obrazuje poniższy wykres.

Wykres 3. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na tys. ludności w wieku produkcyjnym.

W LSR podkreślono, że na obszarze LGD systematycznie przybywało każdego roku podmiotów gospodarczych, w tym przede wszystkim prowadzonych przez osoby fizyczne. W latach 2015-2020 na obszarze LGD we wszystkich gminach obszaru LGD wzrosła liczba osób prowadzących działalność gospodarczą (na 10 tys. mieszkańców). Najwyższy wzrost miał miejsce w gminie Michałowice, gdzie wskaźnik wzrósł o 271. Szczegóły obrazuje poniższy wykres.

Wykres 4. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w gminach wchodzących w skład LGD na 10 tys. mieszkańców.

W 2013 roku na terenie gmin obszaru LGD funkcjonowało 156 organizacji pozarządowych, w tym fundacji. Dodatkowo szacowano, iż kilkadziesiąt innych działało jako organizacje niezarejestrowane. Największą liczbę organizacji pozarządowych stanowiły: ochotnicze straże pożarne, koła gospodyń wiejskich, kluby sportowe, kluby seniora, stowarzyszenia kulturalne oraz organizacje działające przy kościołach. W LSR podkreślano aktywność organizacji, ale jednocześnie zwrócono uwagę, że daleko jest jeszcze do pełnego nasycenia społeczeństwa liczbą aktywnych i profesjonalnie działających organizacji pozarządowych czy innych nieformalnych grup społecznych. Dodatkowo zwracano uwagę, iż sporo organizacji pozarządowych nie potrafi poradzić sobie z brakiem środków finansowych i nie posiada umiejętności i wiedzy w jaki sposób je zdobyć. W LSR podkreślono też stałą, ale nierównomierny i niezadowalający rozwój społeczeństwa obywatelskiego, ale i wzrastającą świadomość odpowiedzialności za miejsce zamieszkania, poprawę integracji społecznej, co znalazło przełożenie w formalnej i nieformalnej aktywności społecznej.

Obszar LGD nie był wolny od problemów. W tym aspekcie warto zauważyć, że w LSR zidentyfikowano następujące grupy defaworyzowane:

- bezrobotni, w tym osoby młode - grupa objęła osoby, które są bezrobotnymi przez co najmniej 3 lata bez względu na wiek oraz osoby do 30 roku życia, które są bezrobotnymi przez co najmniej 2 lata;
- kobiety, które po ukończeniu szkoły nie były obecne na rynku pracy albo opuściły go na kilka lat - grupa obejmuje przede wszystkim kobiety, które po urodzeniu dziecka/dzieci nie podjęły pracy lub z niej zrezygnowały, czego efektem stał się brak doświadczenia zawodowego, braki w obsłudze nowoczesnych technologii;
- osoby w wieku 50+ - grupa obejmuje osoby, które utraciły prace w rezultacie restrukturyzacji, długotrwałej choroby itp.;
- osoby niepełnosprawne, których szanse na znalezienie zatrudnienia na wsi są niewielkie - grupa obejmuje osoby o różnego typu niepełnosprawnościach, w tym nie tylko fizycznych, dla których problemem są takie bariery jak: bariera komunikacyjna, odległość miejsca pracy od miejsca zamieszkania, problemy z dostępem do szerokopasmowego Internetu;
- rolnicy - grupa obejmuje przede wszystkim osoby, które ze względu na niską opłacalność produkcji musiały zrezygnować z pracy we własnym gospodarstwie i poszukują zatrudnienia poza rolnictwem, a ich podstawowym problemem jest brak innych kompetencji i konieczność przekwalifikowania się;
- osoby korzystające z pomocy społecznej.

Dla wymienionych grup przewidziano przede wszystkim takie działania jak: aktywizacja zawodowa, udostępnianie środków na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej oraz premiowanie firm z obszaru LGD, które będą takie osoby zatrudniać.

W LSR zwrócono uwagę, że spośród gmin obszaru, w gminach Zielonki i Michałowice jest najwyższa populacja w wieku przedprodukcyjnym, a najmniejsza jest grupa poprodukcyjna.

Dodatkowo były to gminy z największym saldem migracji. Podkreślono, że do gmin najczęściej sprowadzają się młodzi ludzie z dziećmi i nierzadko są to osoby wykształcone, dobrze sytuowane, z określonymi aspiracjami i oczekiwaniami. W konsekwencji niezbędne jest zaspokajanie ich potrzeb społecznych i tym samym kierowanie odpowiednich działań. Z zupełnie innym trendem miano do czynienia w rolniczej gminie Igołomia-Wawrzeńczyce, gdzie grupa przedprodukcyjna była najmniej liczna, zaś największa była populacja w grupie poprodukcyjnej. Dodatkowo odnotowywano tam niskie saldo migracji. Gmina wymagała więc zupełnie innych działań - wzmacniających przedsiębiorczość, skupionych na rolnictwie i usługach dla seniorów.

W latach 2015-2020 tendencja się pogłębiała. Podczas gdy w gminach Kocmyrzów-Luborzyca, Michałowice, Wielka Wieś i Zielonki rosła liczba osób we wszystkich grupach - przedprodukcyjnych, produkcyjnych i poprodukcyjnych, w gminie Igołomia-Wawrzeńczyce odnotowano spadki w grupie przedprodukcyjnej i produkcyjnej oraz dość duży wzrost w grupie poprodukcyjnej (o 259). Z pozytywnych tendencji, zwracają uwagę nieustanne wzrosty w gminach Wielka Wieś i Zielonki - liczba osób w wieku przedprodukcyjnym wzrosła w latach 2015-2020 odpowiednio o 552 i 729, a w wieku produkcyjnym o 923 i 1 028. Szczegóły obrazuje poniższa tabela.

Gmina	Ludność gmin w wieku:					
	Przedprodukcyjnym		Produkcyjnym		Poprodukcyjnym	
	2015	2020	2015	2020	2015	2020
Igołomia-Wawrzeńczyce	1 468	1 433	4 866	4 656	1 380	1 639
Kocmyrzów-Luborzyca	2 929	3 121	9 554	10 009	2 459	2 890
Michałowice	2 155	2 341	6 326	6 743	1 500	1 825
Wielka Wieś	2 347	2 899	7 116	8 039	1 768	2 224
Zielonki	4 849	5 578	13 231	14 259	3 199	3 853

Tabela 5. Ludność gmin wchodzących w skład LGD w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym.

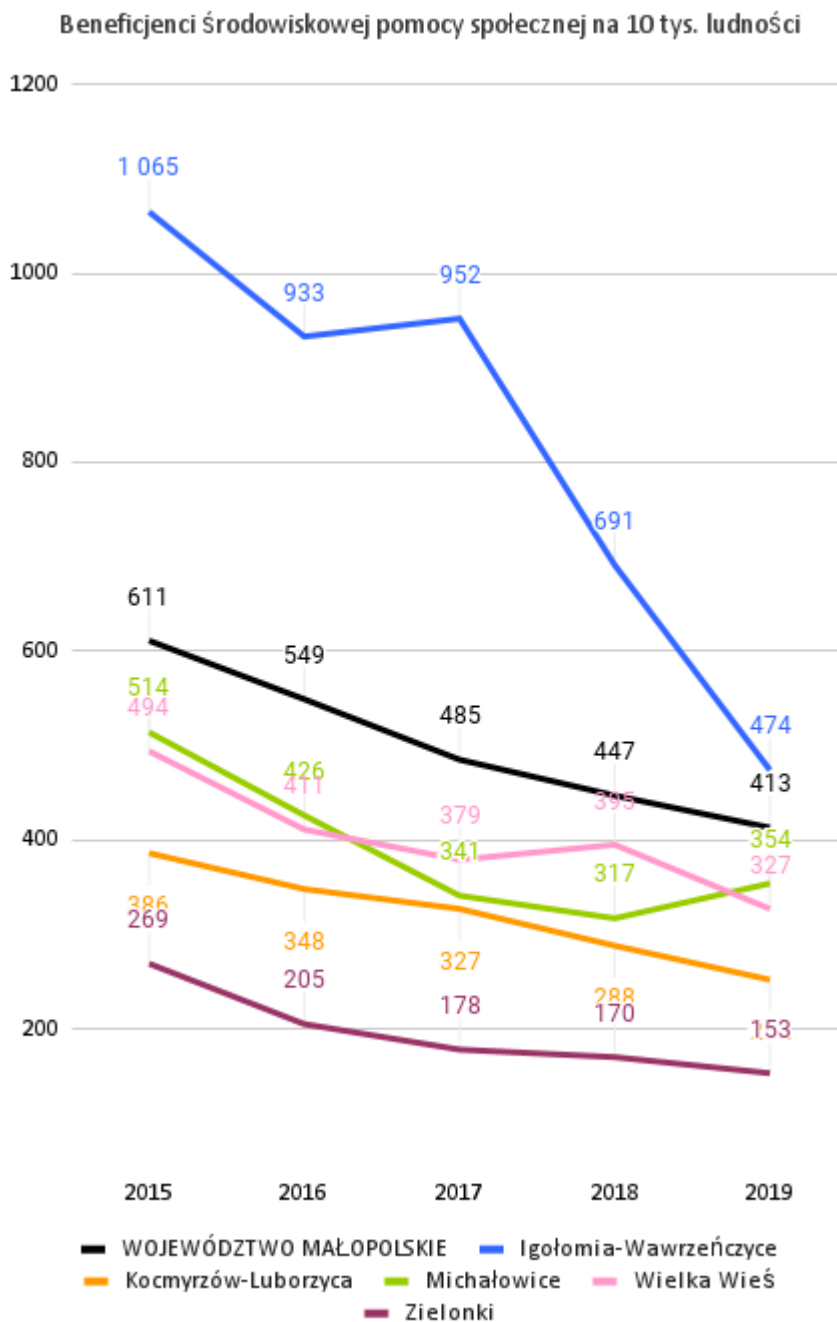

Saldo migracji we wszystkich gminach, poza gminą Igołomia-Wawrzeńczyce, prezentuje się wręcz imponująco. Dotyczy to przede wszystkim gmin Zielonki i Wielka Wieś, ale i wskaźniki gmin Michałowice i Kocmyrzów-Luborzyca w latach 2016-2019 wypadają bardzo dobrze. Szczegóły obrazuje poniższa tabela.

Saldo migracji ogółem w gminach wchodzących w skład LGD				
Nazwa gminy/rok	2016	2017	2018	2019
Igołomia-Wawrzeńczyce	-1	2	17	-1
Kocmyrzów-Luborzyca	168	155	276	234
Michałowice	126	178	142	190
Wielka Wieś	290	362	319	273
Zielonki	357	446	324	468

Tabela 6. Saldo migracji ogółem w gminach wchodzących w skład LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa.

Problemy dotyczące lokalnej gospodarki i rynku pracy bardzo często znajdują przełożenie na sytuację w zakresie realizacji polityki społecznej. W latach 2015-2019 obserwowano spadek liczby beneficjentów pomocy społecznej w gminach obszaru LGD. Warto zwrócić uwagę na bardzo duży spadek jaki był udziałem gminy Igołomia-Wawrzeńczyce (o 591), ale należy jednak zauważyć, że wskaźnik gminy jako jedynej z obszaru LGD w dalszym ciągu jest wyższy niż średnia dla całego województwa małopolskiego. Najmniejsza liczba beneficjentów występuje w gminie Zielonki (153). Szczegóły obrazuje poniższy wykres.

Wykres 5. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności.

Gminy z obszaru LGD posiadają wspólną historię, a także aktywnie kultywują i rozwijają tradycje podkrakowskich wsi. Daje się zaobserwować dążenie do zachowania niezależnej tożsamości kulturowej. Kluczową rolę odgrywa w tym przypadku działalność kół gospodyń wiejskich, orkiestr dętych, zespołów odtwarzających dawne tradycje (Pucheroki, Herody w Zielonkach). Należy też w tym aspekcie wspomnieć takie wydarzenia jak dożynki gminne,

parafialne i sołeckie, ale również rozwijanie lokalnego rękodziela, dbałość o wielowiekowe zabytki sakralne i świeckie, kapliczki i pomniki historyczne.

Kulturowe dziedzictwo materialne obejmuje kilkanaście zabytkowych kościołów, z których 4 znajdują się na Małopolskim Szlaku Architektury Drewnianej, a także zabytkowe kapliczki oraz cmentarze z zabytkowymi mogiłami. Do zabytków spoza sfery sakralnej zaliczyć należy dworki (obecnie większość w posiadaniu prywatnym, część z nich jest jednak udostępniona do zwiedzania), np. dwór w Modlnicy (gmina Wielka Wieś), Michałowicach czy Goszczy (gmina Kocmyrzów-Luborzyca). Na terenie Igołomii znajduje się odrestaurowany pałac – oddział Instytutu Archeologii i Etnologii PAN, a w Korzkwi (gmina Zielonki) zamek, pełniący obecnie funkcję hotelu. Biorąc pod uwagę atrakcyjność turystyczną, należy zauważyć, że w gminach Zielonki i Wielka Wieś bardzo dobrze rozwinięta jest sieć szlaków rowerowych i pieszych, które przebiegają po urozmaiconych i malowniczych terenach.

W LSR uznano jednak, iż z uwagi na to, że obszar LGD nie posiada szczególnie znaczących walorów turystycznych, tematyka ta nie powinna znaleźć odzwierciedlenia w celach i przedsięwzięciach LSR. Warto zauważyć, że między gminami wchodzącymi w skład Stowarzyszenia Korona Północnego Krakowa występują nierówności pod względem liczby obiektów noclegowych. Na tym polu pozytywnie wyróżniają się gminy Wielka Wieś i Zielonki, gdzie w 2020 roku było po 5 turystycznych obiektów noclegowych. Szczegóły zaprezentowano w poniższej tabeli.

Obiekty noclegowe w gminach – stan w dniu 31 lipca poszczególnych lat			
Nazwa gminy/rok	2016	2018	2020
Igołomia-Wawrzeńczyce	-	-	-
Kocmyrzów-Luborzyca	1	1	1
Michałowice	1	1	1
Wielka Wieś	6	6	5
Zielonki	5	5	5

Tabela 7. Obiekty noclegowe w gminach wchodzących w skład LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa.

Gminy z obszaru LGD łączy sporo cech: duże saldo migracji, urbanizacja terenów grożąca utratą tożsamości, problem podziałów społecznych na wsiach, potrzeba tworzenia społeczeństwa obywatelskiego, konieczność budowy i modernizacji infrastruktury komunalnej, przeciwpowodziowej i komunikacyjnej, stała potrzeba rozwoju zaplecza społecznego i oferty kulturalnej i rekreacyjnej, wspieranie przedsiębiorczości, tworzenie infrastruktury i oferty edukacyjnej. Na podstawie tych zdiagnozowanych problemów określono podstawowe cele w LSR.

Pierwszy cel ogólny określono jako: **„Świadome i aktywne społeczeństwo dysponujące odpowiednim zapleczem infrastrukturalnym”**. W jego ramach wyróżniono dwa cele szczegółowe: „Odpowiedzialne i aktywne lokalne społeczności posiadające kompetencje do podnoszenia jakości życia” oraz „Atrakcyjna przestrzeń publiczna, umożliwiająca integrację społeczną i ułatwiająca zagospodarowanie czasu wolnego w oparciu o lokalne zasoby”. Zaplanowano tutaj szereg przedsięwzięć, w tym takie jak:

- wymiana doświadczeń i dobrych praktyk wraz z budowaniem kanałów przepływu informacji;
- działania aktywizujące lokalne społeczności, przyczyniające się do integracji społecznej;
- działania informacyjne, szkoleniowe i aktywizujące prowadzone przez Biuro LGD;
- projekty edukacyjne, ekologiczne oraz z obszaru ochrony, zachowania i/lub promocji dziedzictwa lokalnego;
- Marka Lokalna „Spichlerz Koronny”.

W ramach drugiego celu szczegółowego zaplanowano konkursy i projekty grantowe dotyczące tworzenia lub rozwoju miejsc aktywności społeczno-kulturalnej oraz miejsc sportu i rekreacji.

Drugi cel ogólny został nazwany **„Rozwinięta, świadoma i odpowiedzialna społeczność lokalnych przedsiębiorców identyfikujących się ze środowiskiem społecznym, oferujących**

innowacyjne usługi i produkty". W jego ramach wyróżniono dwa cele szczegółowe: „Stworzenie miejsc pracy przez przedsiębiorców wykorzystujących lokalny potencjał i zasoby, uwzględniających potrzeby specyficzne dla mieszkańców aglomeracji krakowskiej” oraz „Stworzenie infrastruktury i/lub narzędzi wspierających aktywność biznesową podmiotów prowadzących działalność gospodarczą”. Zaplanowano tutaj następujące przedsięwzięcia:

- nowe przedsiębiorstwa na obszarze LGD, tworzące miejsca pracy, wykorzystujące lokalny potencjał i zasoby;
- rozwijanie istniejących na obszarze LGD przedsiębiorstw, prowadzące do utworzenia nowych miejsc pracy, z innowacyjnym wykorzystaniem lokalnego potencjału i zasobów;
- lokalne produkty żywnościowe i rękodzielnicze wypromowane przez LGD.

5.2. Rzeczowy i finansowy postęp w realizacji LSR

Ocena postępu rzeczowo-finansowego pozwala sprawdzić pierwsze efekty wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju. Ewaluacja jest możliwa dzięki danym dotyczącym wskaźników wartości produktu, przypisanych do poszczególnych przedsięwzięć na etapie tworzenia LSR. Umiejętny dobór wskaźników zwiększa możliwość dobrej orientacji w realizowaniu celów szczegółowych. Na początek warto przyjrzeć się samej historii naborów, której szczegóły prezentuje poniższa tabela.

Data naboru	Przedsięwzięcie (K – konkurs, O – operacja własna, G – projekt grantowy)	Liczba złożonych wniosków	Liczba wybranych wniosków	Liczba podpisanych umów	Protesty złożone	Protesty / odwołania uwzględnione
2-16.11.2016	Podjęcie działalności gospodarczej (K)	29	15	3	6	0
18.04.2017-04.05.2017	Rozwijanie działalności gospodarczej (K)	19	18	0	4	0
18.04.2017-04.05.2017	Budowa lub przebudowa ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej, lub kulturalnej (K)	4	4	4	0	0
4.12.2017-18.12.2017	Rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej, lub kulturalnej (obiekty społeczno-kulturalne) (K)	1	0	0	0	0
4.12.2017-18.12.2017	Rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej, lub kulturalnej (obiekty sportowo-rekreacyjne) (K)	3	3	3	0	0
9-24.04.2018	Podjęcie działalności gospodarczej (K)	38	32	9	9	6
9-24.04.2018	Rozwijanie działalności gospodarczej (K)	23	21	2	5	3
22.02.2018-12.03.2018	Mała Infrastruktura sportowo-rekreacyjna (G) Rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej, lub kulturalnej	8	6	6	0	0
22.02.2018-12.03.2018	Publikacje (G) Zachowanie dziedzictwa lokalnego - w tym wyposażenie mające na celu szerzenie lokalnej kultury i dziedzictwa lokalnego.	13	7	7	0	0
22.02.2018-12.03.2018	Lokalne Dziedzictwo Kulturowe (G) Zachowanie dziedzictwa lokalnego - w tym wyposażenie mające na celu szerzenie lokalnej kultury i dziedzictwa lokalnego.	8	6	6	0	0
27.08-10.09.2018	Rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury sportowej lub rekreacyjnej lub kulturalnej (K)	2	2	2	0	0
27.08-10.09.2018	Rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury sportowej lub rekreacyjnej lub kulturalnej – obiekty społeczno-kulturalne (K)	1	1	1	0	0
6.05.-20.05.2019	Podjęcie działalności gospodarczej (K)	14	13	4	2	1
6.05.2019-20.05.2019	Rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej, lub kulturalnej (K)	2	2	2	0	0
3.06.-17.06.2019	Rozwijanie działalności gospodarczej (K)	10	10	2	1	0
27.01.-14.02.2020	Edukacja i Ekologia (G) Wzmocnienie kapitału społecznego, w tym przez podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej w zakresie ochrony środowiska i zmian klimatycznych, także z wykorzystaniem rozwiązań innowacyjnych.	16	8	8	0	0
17.02.-02.03.2020	Podjęcie działalności gospodarczej (K)	13	10	2	3	2

17.02.-02.03.2020	Rozwijanie działalności gospodarczej (K)	14	13	3	0	0
4.05.-18.05.2021	Podejmowanie działalności gospodarczej (K) dokumentacja z naboru i oceny przekazana do UMWM 9.07.2021	9	8			
4.05.-18.05.2021	Rozwijanie działalności gospodarczej (K) Dokumentacja z naboru i oceny przekazana do UMWM 9.07.2021	14	14			
2018/2019	Spichlerz Koronny – wdrożenie oraz promocja marki lokalnej LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa (O)	1	1	1	0	0
2019/2020	Lokalności targi produktów lokalnych – promocja lokalnych produktów z terenu LGD (O)	1	1	1	0	0

Tabela 8. Nabory w ramach realizacji LSR przez LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa.

Dane zamieszczone w tabeli pokazują, że Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa nie mogło narzekać na brak wnioskodawców. Zwraca uwagę duża liczba zgłoszonych wniosków na działania z zakresu podejmowania i rozwoju działalności gospodarczej. Warto zauważyć, że już w pierwszym naborze na podejmowanie działalności liczba złożonych wniosków znacznie przekroczyła zaplanowane środki na te działania, a w kolejnych latach tendencja ta się utrzymywała. Popularnością cieszyły się także inne przedsięwzięcia, w tym na rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury sportowej, rekreacyjnej lub kulturalnej.

W kontekście zmian w LSR należy odnotować, iż w latach 2016-2020 większych korekt nie wprowadzano. Poprawki pojawiły się tylko w przypadku dostosowywania procedur i kryteriów ocen i wyboru do regulaminów czy nowych rozporządzeń, a także poprawek pisarskich w LSR. Warto też podkreślić, że pandemia Covid-19 nie wpłynęła znacząco na działalność LGD.

Kolejną kwestią, której należy poświęcić uwagę jest to, w jaki sposób LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa radziło sobie z realizacją celów wdrażanej strategii. Pomocą będzie w tym przypadku analiza postępu rzeczowego.

Cel ogólny	Cel Szczegółowy	Przedsięwzięcie	Wskaźnik produktu	Jednostka miary	Stan docelowy	Realizacja (%) 2016		Realizacja (%) 2017		Realizacja (%) 2018		Realizacja (%) 2019		Realizacja (%) 2020	
						U	P	U	P	U	P	U	P	U	P
I. Świadome i aktywne społeczeństwo dysponujące odpowiednim zapleczem infrastrukturalnym	I.1 Odpowiedzialne i aktywne lokalne społeczności posiadające kompetencje do podnoszenia jakości życia	Wymiana doświadczeń i dobrych praktyk wraz z budowaniem kanałów przepływu informacji	Liczba przedsięwzięć lub narzędzi służących do przepływu informacji	szt.	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			Liczba osób przeszkolonych w ramach realizacji projektu współpracy	szt.	30	0	0	0	0	0	0	280	280	280	280
			Liczba zrealizowanych projektów współpracy międzynarodowej	szt.	2	0	0	0	0	0	0	50	50	50	50
			Liczba zrealizowanych projektów współpracy krajowej	szt.	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			Liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy	szt.	9	0	0	0	0	0	0	55	55	55	55
		Działania aktywizujące lokalne społeczności, przyczyniające się do integracji społecznej	Liczba imprez i przedsięwzięć integrujących mieszkańców	szt.	9	11,11	11,11	22,22	22,22	33,33	33,33	77,77	77,77	77,77	77,77
		Działania informacyjne, szkoleniowe i aktywizujące prowadzone przez Biuro LGD	Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa	szt.	120	79,16	79,16	127,50	127,50	226	226	250	250	284,16	284,16
			Liczba spotkań informacyjno-konsultacyjnych LGD z mieszkańcami	szt.	23	22,72	22,72	86,36	86,36	108,69	108,69	130,43	130,43	143,47	143,47
			Liczba osobodni szkoleń dla pracowników biura LGD	szt.	60	50	50	57	57	93,33	93,33	70	70	83	83
			Liczba osobodni szkoleń dla organów LGD	szt.	420	50	50	67	67	89	89	73	73	75	75

	Projekty edukacyjne, ekologiczne oraz z obszaru ochrony, zachowania i/lub promocji dziedzictwa lokalnego	Liczba operacji z zakresu ekologii lub edukacyjnych podnoszących kompetencje społeczności lokalnych	szt.	8	0	0	0	0	0	0	0	0	40	0	
		Liczba szkoleń	szt.	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Liczba podmiotów działających w sferze ochrony, zachowania i/lub promocji dziedzictwa lokalnego, które otrzymały wsparcie w ramach realizacji LSR	szt.	15	0	0	0	0	50	0	46,15	46,15	46,15	46,15	
		Liczba publikacji z zakresu ochrony, zachowania i/lub promocji dziedzictwa lokalnego	szt.	13	0	0	0	0	70	0	63,63	63,63	63,63	63,63	
		Liczba projektów własnych LGD mających na celu ochronę, zachowanie i/lub promocję dziedzictwa lokalnego	szt.	1	0	0	0	0	0	0	0	0	100	0	
		Marka Lokalna Spichlerz Koronny	Liczba projektów własnych mających na celu wdrożenie Marki Lokalnej	szt.	1	-	-	-	-	100	0	100	0	100	100
	I. 2. Atrakcyjna przestrzeń publiczna, umożliwiająca integrację społeczną i ułatwiająca zagospodarowanie czasu wolnego w oparciu o lokalne	Tworzenie lub rozwój miejsc aktywności społeczno-kulturalnej	Liczba wybudowanych/rozbudowanych/zaadaptowanych obiektów pełniących funkcje społeczno-kulturalne	szt.	1	0	0	0	0	100	0	100	100	100	100
	Tworzenie lub rozwój miejsc sportu i rekreacji	Liczba wybudowanych/rozbudowanych/zaadaptowanych obiektów pełniących funkcje sportowo-rekreacyjne	szt.	26 do 2017 roku - 12	0	0	33,3	0	57,14	0	104,76	104,76	104,76	104,76	

	zasoby														
II. Rozwinięta, świadoma i odpowiedzialna społeczność lokalnych przedsiębiorców identyfikujących się ze środowiskiem społecznym, oferujących innowacyjne usługi i produkty.	II.1. Stworzenie miejsc pracy przez przedsiębiorców wykorzystujących lokalny potencjał i zasoby, uwzględniających potrzeby specyficzne dla mieszkańców aglomeracji krakowskiej	Nowe przedsiębiorstwa na obszarze LGD, tworzące miejsca pracy, wykorzystujące lokalny potencjał i zasoby	Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa wykorzystującego lokalny potencjał i zasoby	operacja	19 do 2018 roku - 17	0	0	17,64	0	29,41	0	89,47	89,47	94,73	94,73
		Rozwijanie istniejących na obszarze LGD przedsiębiorstw, prowadzące do utworzenia nowych miejsc pracy, z innowacyjnym wykorzystaniem lokalnego potencjału i zasobów	Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa, wykorzystującego lokalny potencjał i zasoby	operacja	12 Do 2018 roku - 10	0	0	0	0	20	0	16,66	16,66	41,66	41,66
		Liczba operacji ukierunkowanych na innowacje	operacja	2	0	0	0	0	50	0	100	100	100	100	
	II. 2. Stworzenie infrastruktury i/lub narzędzi wspierających aktywność biznesową podmiotów prowadzących działalność gospodarczą.	Lokalne produkty żywnościowe i rękodzielnicze wypromowane przez LGD	Liczba operacji związanych z promocją lokalnych produktów żywnościowych i rękodzielniczych wytwarzanych na obszarze LGD	szt.	1	0	0	0	0	0	0	0	0	100	100

Tabela 9. Postęp rzeczowy w realizacji LSR przez LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa.

Analiza wskaźników pokazuje, że Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa jest na dobrej drodze, by zrealizować wszystkie zaplanowane przedsięwzięcia. W przypadku pierwszego celu, jakim jest „Świadome i aktywne społeczeństwo dysponujące odpowiednim zapleczem infrastrukturalnym” zrealizowana albo bliska zrealizowania jest większość wskaźników dotyczących działań informacyjnych, szkoleniowych i aktywizujących prowadzonych przez Biuro LGD czy wymiany doświadczeń i dobrych praktyk. W przypadku projektów edukacyjnych, ekologicznych oraz z obszaru ochrony, zachowania i/lub promocji dziedzictwa lokalnego da się zaobserwować pewne braki, ale i tu zauważalne są postępy. Udało się już zakończyć zaplanowany projekt własny mający na celu wdrożenie Marki Lokalnej Spichlerz Koronny. Należy jednak podkreślić, że pewnym problemem jest realizacja projektów współpracy, gdzie do tej pory udało się zrealizować tylko jeden projekt współpracy. Osiągnięto już wszystkie wskaźniki dotyczące tworzenia albo rozwoju miejsc aktywności społeczno-kulturalnej i miejsc sportu i rekreacji.

Bardzo dobrze prezentują się też wskaźniki dotyczące drugiego celu, jakim jest „Rozwinięta, świadoma i odpowiedzialna społeczność lokalnych przedsiębiorców identyfikujących się ze środowiskiem społecznym, oferujących innowacyjne usługi i produkty”. Bliskie realizacji są operacje polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa wykorzystującego lokalny potencjał i zasoby i warto zauważyć, że w tym przypadku w 2019 roku zwiększono wskaźniki - z 17 do 19. Nieco gorzej wypadają wskaźniki dotyczące operacji polegających na rozwoju przedsiębiorstwa wykorzystującego lokalny potencjał i zasoby (tutaj też zwiększono wskaźniki w 2019 roku - z 10 do 12). Zrealizowano już natomiast wszystkie zaplanowane operacje ukierunkowane na innowacje oraz operacje związane z promocją lokalnych produktów

W kontekście przyszłych działań warto zauważyć, że sytuacja epidemiczna sprawiła, iż pogłębiło się zjawisko małej aktywności społecznej mieszkańców. LGD zdecydowała się podjąć działania służące aktywizacji i integracji mieszkańców, w tym włączenie się w życie lokalne. W planach są więc działania polegające na utworzeniu nowych lub modernizacji istniejących obiektów do wspólnych spotkań. Kolejną kwestią, którą warto przeanalizować jest analiza realizacji budżetu.

Przedsięwzięcia	Budżet w LSR	Postęp finansowy narastająco									
		2016		2017		2018		2019		2020	
		Pomoc przyznana	Pomoc wypłacona	Pomoc przyznana	Pomoc wypłacona	Pomoc przyznana	Pomoc wypłacona	Pomoc przyznana	Pomoc wypłacona	Pomoc przyznana	Pomoc wypłacona
Wymiana doświadczeń i dobrych praktyk wraz z budowaniem kanałów przepływu informacji	360 000	0	0	0	0	0	0	0	0	144000	142225,35
Działania aktywizujące lokalne społeczności, przyczyniające się do integracji społecznej	80 000	5 000	5 000	10 000	10 000	15 000	15 000	20 000	20 000	20 000	20 000
Działania informacyjne, szkoleniowe i aktywizujące prowadzone przez Biuro LGD	1 535 000	135 468,05	135 468,05	392 335,17	392 335,17	626 765,77	626765,77	911 926,83	911 926,83	1 248 283,13	1 248 283,13
Projekty edukacyjne, ekologiczne oraz z obszaru ochrony, zachowania i/lub promocji dziedzictwa lokalnego	1 075 637	0	0	0	0	424 111,6	0	424 111,6	424 111,6	565 682,6	249 517,42
Marka Lokalna Spichlerz	45 000	-	-	-	-	45 000	0	45 000	0	45 000	45 000

Koronny											
Tworzenie lub rozwój miejsc aktywności społeczno-kulturalnej	60 000 do 2017 roku – 48 000	0	0	0	0	60 000	0	60 000	60 000	60 000	60 000
Tworzenie lub rozwój miejsc sportu i rekreacji	2 370 000 do 2017 roku – 1 944 000	0	0	1 127 748	0	1 935 935,62	0	2 361 391,99	2 361 391,99	2 361 391,99	2 361 391,99
Nowe przedsiębiorstwa na obszarze LGD, tworzące miejsca pracy, wykorzystujące lokalny potencjał i zasoby	1 520 000 do 2018 roku – 1 305 000	0	0	240 000	0	400 000	0	1 360 000	1 360 000	1 440 000	1 440 000
Rozwijanie istniejących na obszarze LGD przedsiębiorstw, prowadzące do utworzenia nowych miejsc pracy, z innowacyjnym wykorzystaniem lokalnego potencjału i zasobów	2 134 363 Do 2018 roku – 1 899 363	0	0	0	0	438 337	0	699 023	699 023	1 298 643	699 023
Lokalne produkty żywnościowe i rękodzielnicze wypromowane przez LGD	45 000	0	0	0	0	0	0	45 000	0	45 000	45 000

Tabela 10. Postęp finansowy w realizacji LSR przez LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa.

Realizacja budżetu prezentuje się różnie w zależności od przedsięwzięcia, ale generalnie widać spory postęp na przestrzeni ostatnich 5 lat. Z zaplanowanych 360 tys. zł na wymianę doświadczeń i dobrych praktyk zakontraktowano już ok. 144 tys. zł. Wypłacono 25% zaplanowanych środków na działania aktywizujące lokalne społeczności. Bardzo bliski domknięcia jest budżet na działania informacyjne, szkoleniowe i aktywizujące prowadzone przez Biuro LGD (z zaplanowanych 1,535 000 zakontraktowano i wypłacono ok. 1,2 mln zł). Nieco gorzej sytuacja przedstawia się w przypadku projektów edukacyjnych, ekologicznych i z obszaru ochrony, zachowania czy promocji dziedzictwa lokalnego, gdzie z 1 075 637 zakontraktowano ok. 566 tys. zł, a wypłacono ok. 250 tys. zł. Udało się już natomiast zrealizować budżet na Markę Lokalną Spichlerz Koronny, tworzenie lub rozwój miejsc aktywności społeczno-kulturalnej oraz sportu i rekreacji.

Bardzo bliskie realizacji jest budżet przeznaczony na nowe przedsiębiorstwa na obszarze LGD - z zaplanowanych 1 520 000 wypłacono już 1 440 000. Nieco gorzej przedstawia się z sytuacją z rozwojem istniejących przedsiębiorstw - z zaplanowanych 2 134 363 zakontraktowano ok. 1,3 mln zł, a wypłacono ok. 700 tys. zł. Zakończono już realizację przedsięwzięć dotyczących lokalnych produktów żywnościowych i rękodzielniczych wypromowanych przez LGD.

Do ciekawszych zrealizowanych działań z zakresu przedsiębiorczości zaliczyć trzeba mobilną myjnię parową, przyczepę gastronomiczną, fizjoterapię zwierząt czy mobilny zakład kosmetyczny. Poza tym z środków realizowano między innymi budowę stref sportowo-rekreacyjnych, publikacje płyt i książek, zakup instrumentów i akcesoriów muzycznych oraz strojów regionalnych,

W kontekście analizy budżetu, warto zauważyć, że w lutym 2021 roku w związku z możliwością ubiegania się o zwiększenie środków finansowych na wsparcie realizacji operacji w ramach LSR, Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa przeprowadziło konsultacje społeczne i ankietę dotyczącą alokacji dodatkowych środków. Wzięto także pod uwagę dotychczasowe doświadczenia w realizowaniu LSR. W konsekwencji uznano, że największym zainteresowaniem cieszyły się działania w zakresie niekomercyjnej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i społeczno-kulturalnej oraz obszar przedsiębiorczości, w tym działania związane z podejmowaniem działalności gospodarczej.

5.3. Projekty współpracy

Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa w bieżącym okresie zrealizowało póki co tylko jeden projekt współpracy. „MultiCel–Multimedialne Centrum Edukacji Lokalnej” jest kontynuacją projektu współpracy realizowanego w latach 2013 – 2014. Wykorzystano w ten sposób wypracowane doświadczenia i zasoby. Celem ogólnym działań był wzrost umiejętności przedsiębiorczych i kompetencji zawodowych mających wpływ na sytuację mieszkańców obszarów wiejskich z obszaru działania partnerskich LGD. Cele szczegółowe dotyczyły natomiast:

- wsparcia szkoleniowego i doradczego przedstawicieli grup defaworyzowanych na rynku pracy;
- zwiększenia szans na zatrudnienie osób młodych;
- promocji postaw przedsiębiorczych i kreatywnych w różnych grupach wiekowych;
- zwiększenia szans na efektywne prowadzenie działalności gospodarczej pozarolniczej;
- utrzymania/zwiększenia liczby miejsc pracy.

LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa zorganizowało w ramach projektu między innymi cykl rozmaitych kursów, w tym kurs barmański, florystyczny, kurs na pracownika administracyjno-biurowego ze specjalizacją kadry i płace, kurs komputerowy oraz kurs języka angielskiego. W ramach kursów udało się przeszkolić 84 osoby, należące w większości do grup defaworyzowanych, w tym osoby 50 i 60+, które chcą być aktywne zawodowo, kobiety chcące wrócić na rynek pracy, osoby bezrobotne i niepełnosprawne.

Projekt realizowano od marca 2019 roku do czerwca 2020 roku wraz z LGD „Puszcza Kozienicka”, LGD „Dziedzictwo i Rozwój” oraz LGD „Razem dla Radomki”. Całkowity budżet projektu wyniósł 481 738,83 zł, a udział Stowarzyszenia Korona Północnego Krakowa 141 212,21 zł.

5.4. Działania poza RLKS

W przypadku działań poza RLKS, warto zauważyć, że dzięki corocznym konkursom grantowym, ogłaszanym przez Ośrodki Działaj Lokalnie, realizowano program, który ma na celu aktywizowanie lokalnych społeczności wokół różnych celów o charakterze dobra wspólnego poprzez wspieranie projektów obywatelskich. Projekty te miały służyć pobudzaniu aspiracji rozwojowych, poprawie jakości życia oraz podejmowaniu działań odpowiadających na zdiagnozowane potrzeby i w rezultacie przyczyniać się do budowy lokalnego kapitału społecznego. W 2018 roku udało się dofinansować i zrealizować 10 projektów, a budżet całego projektu wyniósł 40 tys. zł. Działania z funduszu „Działaj Lokalnie” kontynuowano w kolejnych latach - w 2019 roku również dofinansowano i zrealizowano 10 projektów, a budżet wyniósł 40 tys. zł. Rok później dofinansowano i zrealizowano 14 projektów, zaś budżet wyniósł już 80 tys. zł. O jeden mniej projekt będzie realizowany w 2021 roku przy budżecie wynoszącym 80 tys. zł. Wśród przykładowych projektów można wymienić:

- „Wiosenny Festiwal Kulinaryny - promocja podkrakowskich tradycji Kół Gospodyń Wiejskich” (2016);
- Publikacja książki z przepisami Kół Gospodyń Wiejskich (2016);
- Zachowanie dziedzictwa kulturowego gminy Michałowice poprzez organizację Wiosennego Festiwalu Kulinarnego dla członkiń Kół Gospodyń Wiejskich (2017);
- Promocja i zachowanie lokalnego dziedzictwa kulinarnego poprzez wydanie książki z przepisami (2018).

5.5. Działalność Biura LGD

Biuro Lokalnej Grupa Działania Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa zlokalizowane jest we wsi Zagórzycy Dworskie w budynku Ochotniczej Straży Pożarnej. W Biurze zatrudnionych jest pięć osób (Dyrektor Biura LGD, Zastępca Dyrektora Biura LGD, pracownik ds. koordynowania projektów, pracownik administracyjny i asystent biurowy).

Realizacja celów wskazuje, że Biuro LGD wywiązuje się z nałożonych zadań. Podkreślany jest profesjonalizm oraz wzrost, zarówno personalny, jak i lokalowy. Warte podkreślenia jest dobra współpraca z przedstawicielami gmin, w tym nie tylko z władzami, ale również z koordynatorami. Utrudnieniem w działaniach jest długi proces oceny przez Urząd Marszałkowski, co niekiedy skutkuje tym, iż wnioskodawca rezygnuje ze swojego wniosku. Pewną przeszkodą w działaniu jest też fakt korzystania z firm zewnętrznych przy przygotowywaniu wniosków przez potencjalnych beneficjentów. W konsekwencji zdarzały się sytuacje, w których wnioskodawca nie do końca wiedział w jaki sposób chce realizować projekt. Zauważalny był też brak profesjonalizmu ze strony firm zewnętrznych, które przygotowywały bardzo podobne opisy ściśle dopasowane pod kryteria, co w rezultacie niejednokrotnie utrudniało ocenę.

W LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa dużą uwagę przykładają do podnoszenia kompetencji. Szkolenia pracowników i organów LGD od 1 stycznia 2016 roku do 31 maja 2021 roku przeprowadzono regularnie i dotyczyły one procedur oceny i wyboru operacji, zasad obsługi projektów czy zmian w przepisach. Szczegóły obrazują poniższe tabele.

Data szkolenia	Temat szkolenia	Wykonawca szkolenia	Liczba przeszkolonych pracowników LGD
8-9.09.2016	Zapoznanie z założeniami LSR-u oraz funkcjami Rady. Zapoznanie z Regulaminem Rady oraz sposobami oceny i wyboru projektów. Test weryfikacyjny dla członków Rady.	Barbara Petek-Matuła Monika Kwaczała	2
26-27.09.2016	Procedury oceny i wyboru operacji związanych z infrastrukturą i przedsiębiorczością	Barbara Petek-Matuła Monika Kwaczała	2
7-8.11.2016	Procedury oceny i wyboru operacji indywidualnych oraz Obsługa techniczna Platformy Obsługi Projektów	Katarzyna Gajowiec-Kowaczewska Monika Kwaczała	2
5-6.10.2017	Zasady obsługi projektów z naciskiem na zasady przyznawania, rozliczania i kontroli operacji grantowych.	Joanna Sołtys	2
9.10.2017	Procedury oceny i wyboru operacji własnych.	Joanna Sołtys	2
15-16.03.2018	Procedury oceny i wyboru grantobiorców dla grantu: Dziedzictwo kulturowe, Mała infrastruktura rekreacyjno-turystyczna oraz Publikacje	Monika Kwaczała	2
26-27.04.2018	Obsługa Platformy Obsługi Projektów (POP) związane z ewentualnymi modyfikacjami/aktualizacją systemu	Joanna Sołtys	2
10-11.05.2018	Procedury wyboru grantobiorców dla grantu: Mała infrastruktura i Edukacja i Ekologia	Monika Kwaczała	2
27-28.09.2018	Szkolenie motywacyjne dla Członków Organu Decyzyjnego (Rady) oraz Pracowników Biura. Procedura oceny i wyboru operacji indywidualnych i grantowych – najczęstsze błędy.	Aleksandra Latocha Marzena Cieślak	4

9-10.12.2019	Ewentualna aktualizacja LSR, nowelizacja obowiązujących przepisów	Pracownicy biura LGD	3
11.08.2020	Wypełnianie karty zgodności z PROW 2014-2020 oraz karty według lokalnych kryteriów wyboru.	Pracownicy biura LGD	3
15.09.2020	Opracowywanie biznesplanu i wniosku o przyznanie pomocy oraz poprawne wykorzystywanie procedur oceny i wyboru wniosków.	Pracownicy Biura LGD	4

Tabela 11. Szkolenia pracowników LGD w okresie od 1.01.2016 do 31.05.2021.

Data szkolenia	Temat szkolenia	Wykonawca szkolenia	Liczba przeszkolonych członków zarządu	Liczba przeszkolonych członków rady
8-9.09.2016	Zapoznanie z założeniami LSR-u oraz funkcjami Rady. Zapoznanie z Regulaminem Rady oraz sposobami oceny i wyboru projektów. Test weryfikacyjny dla członków Rady.	Barbara Petek-Matuła Monika Kwaczała	2	15
26-27.09.2016	Procedury oceny i wyboru operacji związanych z infrastrukturą i przedsiębiorczością	Barbara Petek-Matuła Monika Kwaczała	1	14
7-8.11.2016	Procedury oceny i wyboru operacji indywidualnych oraz Obsługa techniczna Platformy Obsługi Projektów	Katarzyna Gajowiec-Kowaczewska Monika Kwaczała	2	13
5-6.10.2017	Zasady obsługi projektów z naciskiem na zasady przyznawania, rozliczania i kontroli operacji grantowych.	Joanna Sołtys	4	15
9.10.2017	Procedury oceny i wyboru operacji własnych.	Joanna Sołtys	2	16
15-16.03.2018	Procedury oceny i wyboru grantobiorców dla grantu: Dziedzictwo kulturowe, Mała infrastruktura rekreacyjno-turystyczna oraz Publikacje	Monika Kwaczała	1	15
26-27.04.2018	Obsługa Platformy Obsługi Projektów (POP) związane z ewentualnymi modyfikacjami/aktualizacją systemu	Joanna Sołtys	0	10
10-11.05.2018	Procedury wyboru grantobiorców dla grantu: Mała infrastruktura i Edukacja i Ekologia	Monika Kwaczała	1	15
27-28.09.2018	Szkolenie motywacyjne dla Członków Organu Decyzyjnego (Rady) oraz Pracowników Biura. Procedura oceny i wyboru operacji indywidualnych i grantowych – najczęstsze błędy.	Aleksandra Latocha Marzena Cieślak	1	11
9-10.12.2019	Ewentualna aktualizacja LSR, nowelizacja obowiązujących przepisów	Pracownicy biura LGD	2	8
11.08.2020	Wypełnianie karty zgodności z PROW 2014-2020 oraz karty według lokalnych kryteriów wyboru.	Pracownicy biura LGD	0	10
15.09.2020	Opracowywanie biznesplanu i wniosku o przyznanie pomocy oraz poprawne wykorzystywanie procedur oceny i wyboru wniosków.	Pracownicy Biura LGD	0	12

Tabela 12. Szkolenia członków organów LGD w okresie od 1.01.2016 do 31.05.2021.

Wpływ na efektywne działania LGD i zaangażowanie lokalnej społeczności w realizację LSR ma obustronna komunikacja pomiędzy Stowarzyszeniem a przedstawicielami lokalnej społeczności. Kluczowy jest w tym aspekcie plan komunikacji, którego celem strategicznym uznano dotarcie do jak największej grupy potencjalnych wnioskodawców i beneficjentów przedsięwzięć LSR ze szczegółowymi, wiarygodnymi i aktualnymi informacjami dotyczącymi zakresu, warunków i wysokości możliwego wsparcia finansowego na realizację ich projektów. Cele szczegółowe planu komunikacyjnego dotyczyły natomiast:

- wsparcia potencjalnych wnioskodawców w doskonaleniu umiejętności przygotowania wniosków i pozyskiwania środków finansowych z UE;
- okresowego informowania lokalnych społeczności o stanie realizacji i ewentualnych zmianach LSR;
- edukacji grup docelowych włączonych w proces wdrażania LSR;
- popularyzowania i promocji efektów realizacji projektów, które otrzymały wsparcie z LSR, w szczególności projektów innowacyjnych;
- prezentacji sukcesów we wdrażaniu LSR.

W ramach planu komunikacyjnego zaplanowano szereg działań, których szczegóły realizacji zaprezentowano w poniższej tabeli.

Działanie komunikacyjne	Nazwa wskaźnika	Wartość wskaźnika osiągnięta na dzień:					
		31.12. 2016	31.12. 2017	31.12. 2018	31.12. 2019	31.12. 2020	31.05. 2021
Kampania informacyjna dot. kryteriów wyboru i oceny operacji, ich interpretacji	Artykuły w prasie lokalnej	2 artykuły w 5 gazetkach lokalnych; wartość docelowa 2 artykuły w 5 gazetkach lokalnych	2 artykuły w 5 gazetkach lokalnych; wartość docelowa 2 artykuły w 5 gazetkach lokalnych	2 artykuły w 5 gazetkach lokalnych; wartość docelowa 2 artykuły w 5 gazetkach lokalnych	2 artykuły w 5 gazetkach lokalnych; wartość docelowa 2 artykuły w 5 gazetkach lokalnych	2 artykuły w 5 gazetkach lokalnych; wartość docelowa 2 artykuły w 5 gazetkach lokalnych	1 artykuł w 5 gazetkach lokalnych; wartość docelowa 2 artykuły w 5 gazetkach lokalnych

oraz terminów naboru wniosków	Ogłoszenia w siedzibach instytucji publicznych (UG, GOK, GOPS)	2 ogłoszenia w 3 lokalizacjach na terenie gminy; Wartość docelowa 2 ogłoszenia w 3 lokalizacjach na terenie gminy	2 ogłoszenia w 3 lokalizacjach na terenie gminy; Wartość docelowa 2 ogłoszenia w 3 lokalizacjach na terenie gminy	2 ogłoszenia w 3 lokalizacjach na terenie gminy; Wartość docelowa 2 ogłoszenia w 3 lokalizacjach na terenie gminy	-	--	-
	Artykuły na stronach internetowych i portalach internetowych	2 artykuły na 6 stronach internetowych; wartość docelowa 2 artykuły na 6 stronach internetowych	2 artykuły na 6 stronach internetowych; wartość docelowa 2 artykuły na 6 stronach	2 artykuły na 6 stronach internetowych; wartość docelowa 2 artykuły na 6 stronach	2 artykuły na 6 stronach internetowych; wartość docelowa 2 artykuły na 6 stronach	2 artykuły na 6 stronach internetowych; wartość docelowa 2 artykuły na 6 stronach	1 artykuł na 6 stronach internetowych; wartość docelowa 2 artykuły na 6 stronach
	Kwartalnik LGD „Lokalności”	1500 sztuk Wartość docelowa 1500	-	-	-	--	-
	Spotkania informacyjno-promocyjne na obszarze LGD	5 spotkań; Wartość docelowa 5 spotkań	7 spotkań; wartość docelowa 6 spotkań	5 spotkań; wartość docelowa 5 spotkań	4 spotkania; wartość docelowa 3 spotkania	1 spotkanie; wartość docelowa 1 spotkanie	1 spotkanie; wartość docelowa 1 spotkanie
	Stale działający punkt informacyjny w biurze LGD	1 Wartość doc. 1	1	1	1	1	1
	Ulotki informacyjne wręczane na spotkaniach	2 typy ulotek w ilości 1500 egz; wartość docelowa 2 typy ulotek w ilości 1500 egz.	1500 egz; wartość docelowa 1500 egz.	2 typy ulotek, wartość docelowa 2 typy ulotek	-	80 ulotek; wartość docelowa 80 ulotek	50 ulotek; wartość docelowa 50 ulotek
	Prezentacje opracowane przez LGD przedstawiane w trakcie spotkań	3 prezentacje tematyczne; wartość docelowa 3 prezentacje tematyczne	2 prezentacje tematyczne; wartość docelowa 2 prezentacje tematyczne	2 prezentacje tematyczne; wartość docelowa 2 prezentacje tematyczne	2 prezentacje tematyczne; wartość docelowa 2 prezentacje tematyczne	1 prezentacja tematyczna; wartość docelowa 1 prezentacja tematyczna	-

	Gadżety promocyjne wręczone na spotkaniach	-	-	5 rodzajów gadżetów promocyjnych; wartość docelowa 5 rodzajów gadżetów promocyjnych	-	-	-
	Organizacja imprezy promocyjno-informacyjnej „Festiwal Kulinaryny”	-	-	1 impreza własna LGD; wartość docelowa 1 impreza własna	1 impreza własna LGD; wartość docelowa 1 impreza własna	-	-
Kompleksowe doradztwo dla wnioskodawców (stacjonarne – w biurze LGD; niestacjonarne; szkolenia grupowe i doradztwo indywidualne)	Szkolenia grupowe i doradztwo indywidualne dot. przygotowania wniosków o wsparcie w biurze LGD, telefoniczne, email	1 cykl doradztwa indywidualnego; wartość docelowa 1 cykl doradztwa indywidualnego	2 cykle doradztwa indywidualnego; wartość docelowa 2 cykle	2 cykle doradztwa indywidualnego; wartość docelowa 2 cykle	2 cykle doradztwa indywidualnego; wartość docelowa 2 cykle	2 cykle doradztwa indywidualnego; wartość docelowa 2 cykle	1 cykl doradztwa indywidualnego; wartość docelowa 2 cykle
	Szkolenia grupowe/spotkania informacyjno-szkoleniowe	5 spotkań Wartość; docelowa 5	1 szkolenie; wartość docelowa 1 szkolenie	1 szkolenie; wartość docelowa 1 szkolenie	1 szkolenie; wartość docelowa 1 szkolenie	1 szkolenie; wartość docelowa 1 szkolenie	1 szkolenie; wartość docelowa 1 szkolenie
	Przygotowane spotkania szkoleniowego dedykowanego dla osób objętych wsparciem PUP oraz GOPS	1 spotkanie; Wartość docelowa 1	-	-	-	-	-
	Materiały informacyjne oraz instrukcje dotyczące wypełniania wniosków i ich rozliczania w wersji papierowej i na stronie www LGD	100 sztuk; wartość docelowa 100	2 typy materiałów w ilości 150 sztuk; wartość docelowa 2 typy materiałów w ilości 150 sztuk	2 typy materiałów w ilości 200 sztuk; wartość docelowa 2 typy materiałów w ilości 200 sztuk	-	50 sztuk materiałów informacyjnych; wartość docelowa 50 sztuk materiałów informacyjnych	50 sztuk materiałów informacyjnych; wartość docelowa 50 sztuk materiałów informacyjnych
	Stoisko promocyjne na Małopolskim Świecie Warzyw	1 stoisko; Wartość docelowa 1	1 stoisko; Wartość docelowa 1	1 stoisko; Wartość docelowa 1	1 stoisko; Wartość docelowa 1	-	-

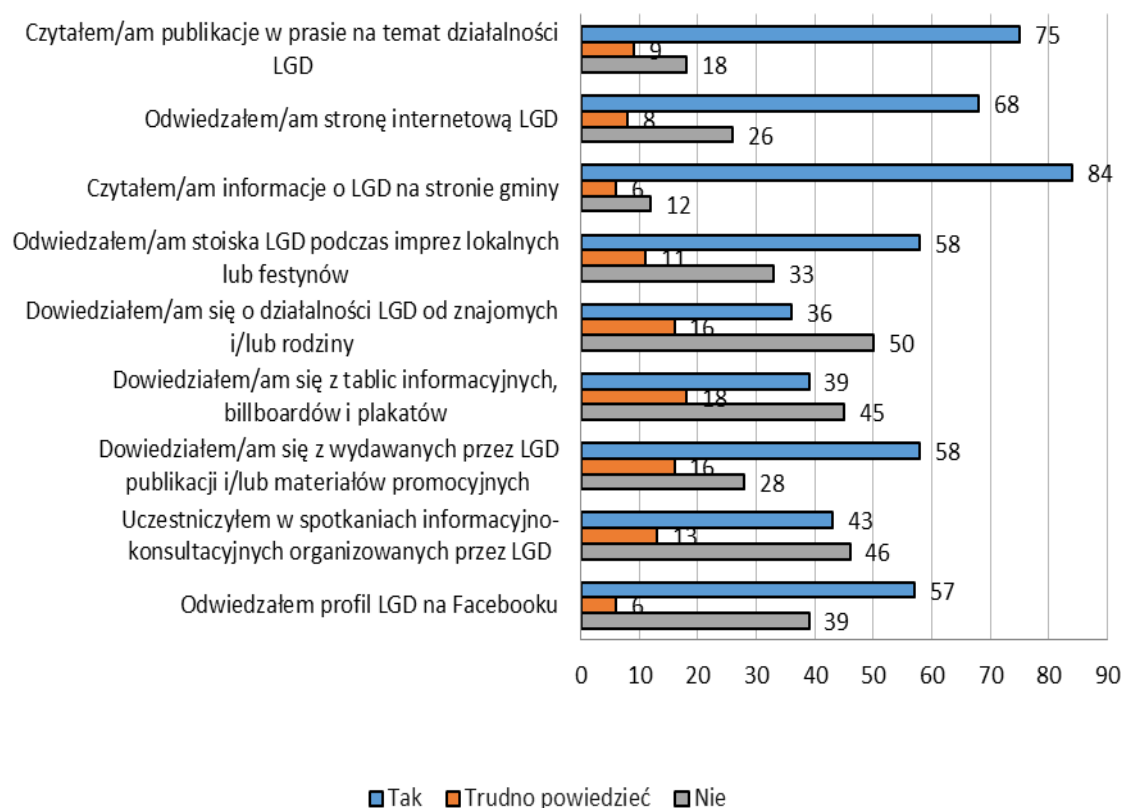
Badanie satysfakcji wnioskodawców nt jakości pomocy świadczonej przez LGD na etapie przygotowania wniosków o przyznanie pomocy.	Sonda oceny doradztwa na stronie www LGD	-	1 sonda; wartość docelowa 1 sonda	1 sonda; wartość docelowa 1 sonda	1 raport z materiałów; wartość docelowa 1 raport	1 raport z materiałów; wartość docelowa 1 raport	-
	Ankieta ewaluacyjna dot. jakości doradztwa świadczonego przez pracowników LGD	-	1 ankieta ; wartość docelowa 1 ankieta	1 ankieta ; wartość docelowa 1 ankieta	1 raport z materiałów; wartość docelowa 1 raport	1 raport z materiałów; wartość docelowa 1 raport	-
	Podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców o głównych założeniach LSR i działalności LGD	-	-	1 raport z ankiety ewaluacyjnej; wartość docelowa 1 raport z ankiety ewaluacyjnej	1 raport z ankiety ewaluacyjnej; wartość docelowa 1 raport z ankiety ewaluacyjnej	-	-
	Ankieta oceniająca wpływ realizacji LSR na poprawę jakości życia na obszarze LGD oraz działalność LGD	-	-	-	-	1 raport z ankiety; wartość docelowa 1 raport	-
	Sonda oceny wpływu realizacji LSR na poprawę jakości życia na obszarze LGD oraz działalności LGD na stronie www LGD	-	-	-	-	1 raport z sondy; wartość docelowa 1 raport	--
Kampania informacyjno-promocyjna efektów realizacji LSR-I część	Artykuły w prasie lokalnej	-		2 artykuły w 5 gazetkach lokalnych; wartość docelowa 2 artykuły w 5 gazetkach lokalnych	2 artykuły w 5 gazetkach lokalnych; wartość docelowa 2 artykuły w 5 gazetkach lokalnych	2 artykuły w 5 gazetkach lokalnych; wartość docelowa 2 artykuły w 5 gazetkach lokalnych	1 artykuł w 5 gazetkach lokalnych; wartość docelowa 2 artykuły w 5 gazetkach lokalnych

	Artykuły na stronach internetowych i portalach społecznościowych	-		2 artykuły na 6 stronach internetowych; wartość docelowa 2 artykuły na 6 stronach internetowych	2 artykuły na 6 stronach internetowych; wartość docelowa 2 artykuły na 6 stronach internetowych	2 artykuły na 6 stronach internetowych; wartość docelowa 2 artykuły na 6 stronach internetowych	1 artykuł na 6 stronach internetowych; wartość docelowa 2 artykuły na 6 stronach internetowych
	Konferencja podsumowująca pierwsze 3 lata wdrażania lokalnej strategii rozwoju na obszarze LGD	-	-	-	1 konferencja; wartość docelowa 1 konferencja	-	-
	Certyfikacja znakiem jakości „Spichlerz Koronny”					Nadanie znaku jakości 6 podmiotom; wartość docelowa nadanie znaku jakości 6 podmiotom	-
	Materiał multimedialny promujący efekty realizacji LSR na stronie www					1 zakładka dot. efektów realizacji LSR; wartość docelowa 1 zakładka	-
	I część albumu promocyjnego przedstawiającego efekty realizacji LSR					3000 sztuk albumu; wartość docelowa 3000 sztuk	-

Tabela 13. Realizacja wskaźników planu komunikacji przez LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa.

Nawiązując do planu komunikacyjnego, warto sprawdzić opinie samych mieszkańców gmin obszaru LGD na temat tego, czy komunikacja była efektywna. W ankiecie zadano pytanie o rozpoznawalność LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa. Spośród 121 badanych mieszkańców, 102 wybrało odpowiedź twierdzącą, a 19 stwierdziło, że nigdy nie słyszało o LGD. Osobom, które wskazały, iż słyszały o LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa zadano kolejne pytanie dotyczące tego, w jaki sposób dotarły do informacji o LGD.

W jaki sposób docierały do Pana/i informacje dotyczące LGD? (N=102)

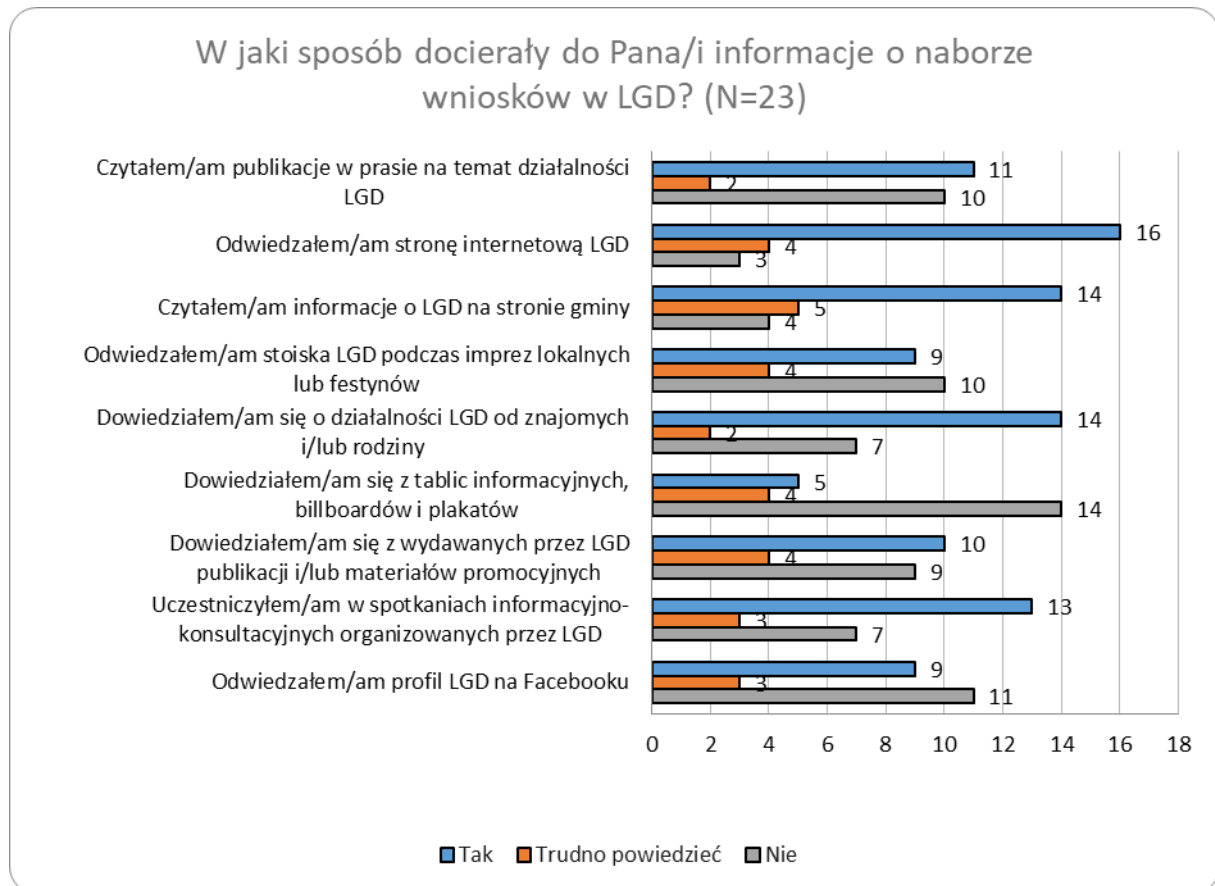

Wykres 6. Metody docierania informacji o LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa do mieszkańców obszaru.

Dane z powyższego wykresu pokazują, iż przygotowany plan komunikacji był efektywny. Najwięcej mieszkańców gmin obszaru LGD biorących udział w badaniu wskazało, iż źródłem informacji o LGD była strona internetowa gmin (84), a nieznacznie mniej uznało, że dotarło do informacji o Stowarzyszeniu Korona Północnego Krakowa dzięki publikacjom w prasie na temat działalności LGD (75). Dużo wskazań miała także sama strona internetowa LGD (68). Pozytywnie należy również odebrać wyniki wskazujące wydawanych przez LGD publikacji i/lub materiałów promocyjnych (58) oraz odwiedzanie profilu LGD na Facebooku (57). Na podstawie udzielonych przez mieszkańców, którzy brali udział w ankiecie, odpowiedzi można wskazać, iż najmniej efektywne były informacje zamieszczane na tablicach, billboardach czy plakatach (39 wskazań pozytywnych i 45 negatywnych), a także spotkania informacyjno-konsultacyjne (odpowiednio 43 i 46) oraz „marketing szeptany” (tylko 36 badanych osób wskazało, iż tą drogą docierały do nich informacje dotyczące LGD).

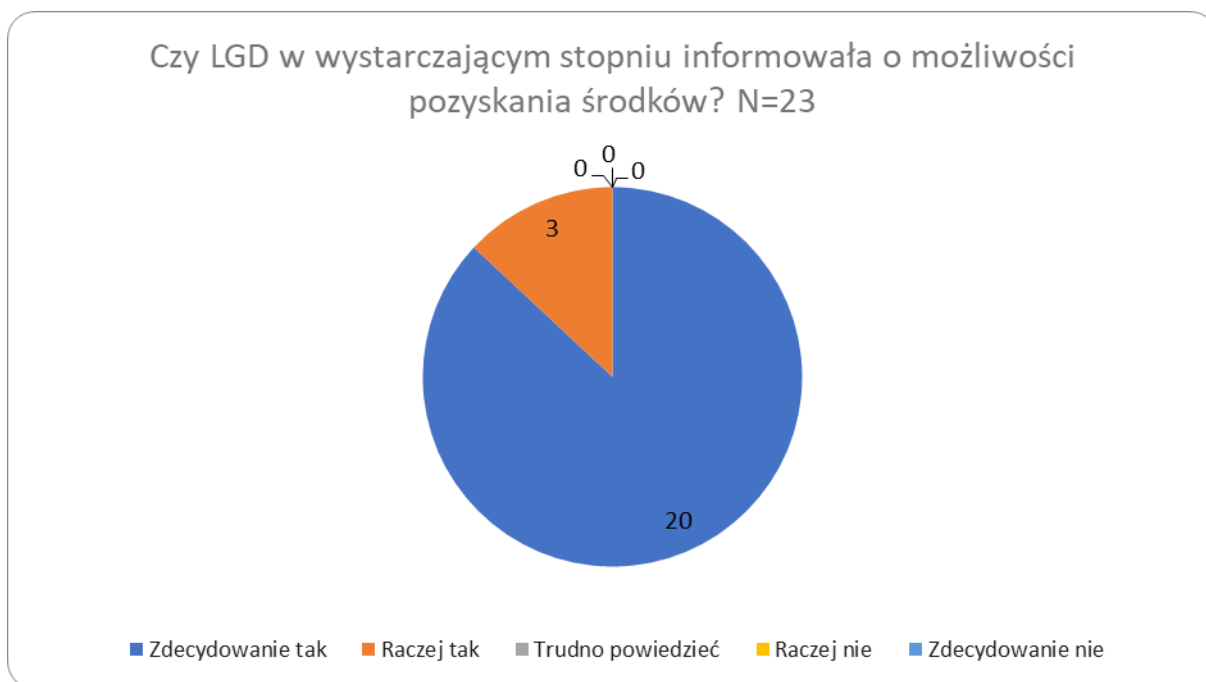
W kontekście działań komunikacyjnych, warto również sprawdzić, w jaki sposób docierały do potencjalnych beneficjentów informacje o naborze wniosków w LGD.

Wykres 7. Metody docierania informacji o naborach w LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa do potencjalnych beneficjentów.

Ankietowani beneficjenci potwierdzają, że sieć internetowa to aktualnie najlepszy kanał komunikacyjny. Najwięcej osób biorących udział w ankiecie wskazało, iż to właśnie tą drogą dotarli do nich informacje o naborze wniosków i jednocześnie najmniej badanych stwierdziło, iż strona internetowa nie odegrała w tym temacie roli (odpowiednio 16 i 3 spośród 23). Ważne okazały się również informacje o LGD na stronie gminy, „marketing szeptany” (po 14 wskazań), a także uczestnictwo w spotkaniach informacyjno-konsultacyjnych (13 wskazań), co pokazuje, iż jest to rozwiązanie, które jest nieustannie potrzebne. Najmniej wypadły informacje zamieszczane na tablicach informacyjnych, billboardach czy plakatach (5 wskazań), a mniej niż połowa respondentów stwierdziła, że dotarła do informacji o naborze dzięki odwiedzaniu stoisk LGD w trakcie imprez lokalnych czy

festynów, dzięki odwiedzeniu profilu LGD na Facebooku oraz dzięki publikacjom i materiałom promocyjnym wydawanym przez LGD. Kolejną kwestią wartą analizy jest to, jak beneficjenci oceniają to, czy LGD w wystarczającym stopniu informowała o możliwości pozyskania środków.

Wykres 8. Ocena beneficjentów na temat stopnia informowania przez LGD o możliwości pozyskania środków.

Ankietowani beneficjenci bardzo pozytywnie oceniają działalność Biura LGD w aspekcie informowania o możliwości pozyskania środków. Żadna z badanych osób nie oceniła Biura LGD negatywnie w tej kwestii. Dodatkowo warto podkreślić, że spośród 23 ankietowanych, aż 20 wskazało odpowiedź „zdecydowanie tak”. Można więc stwierdzić, że LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa wywiązuje się z jednego z podstawowych zadań, do jakich zostało powołana.

Za jedną z najbardziej efektywnych form komunikacji z lokalną społecznością uważane jest doradztwo i temu aspektowi działalność LGD warto poświęcić uwagę. W latach 2016-2018 zdecydowanie najwięcej porad zostało udzielonych indywidualnie na miejscu w biurze. Spadek liczby podmiotów korzystających z tej formy doradztwa w 2020 i 2021 roku miał związek m.in. z sytuacją epidemiologiczną w kraju. Zwraca uwagę duża liczba podmiotów, którym udzielono doradztwa telefonicznie, ale równocześnie niewielka ilość

porad udzielonych przy wykorzystaniu sieci internetowej. Szczegóły na temat działań doradczych zaprezentowano w poniższej tabeli.

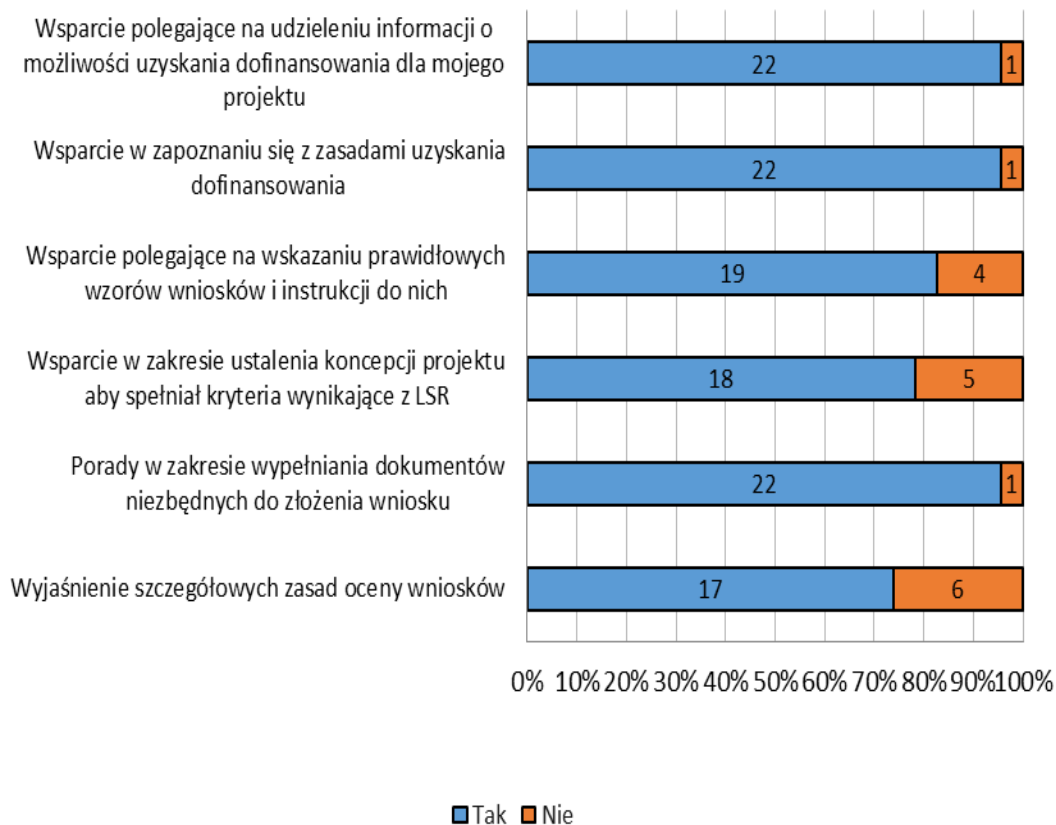
	Dane na dzień					
	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020	31.05.2021
Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa w biurze	82	57	111	43	33	40
Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa udzielonych telefonicznie	Średnio 4 telefony dziennie (w okresie naborów więcej), do daje 250 dni roboczych x 4= ok. 1000 telefonów	Szac. Ok. 1000 tel	Szac.ok 1000 tel.	Szac/ok. 1000 tel	Szacunkowo ok. 1000 tel	Szac. Ok. 450 tel.
Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa mailowo/ przez Internet	15	10	10	23	35	20
Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa (suma wierszy powyżej)	1097	1067	2121	1066	1068	510

Tabela 14. Porady udzielone przez Biuro LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa.

W kontekście doradztwa, warto spojrzeć na wyniki ankiet przygotowanych dla beneficjentów. Zdecydowana większość ankietowanych beneficjentów korzystała z szerokiego zakresu wsparcia ze strony LGD na etapie składania wniosku. Najczęściej korzystano (22 z 23 badanych) ze wsparcia polegającego na udzieleniu informacji o możliwości uzyskania dofinansowania dla projektu, wsparcia w zapoznaniu się z zasadami uzyskania dofinansowania oraz z porad w zakresie wypełniania dokumentów koniecznych do złożenia wniosku. Nieco mniej respondentów (19) skorzystało ze wsparcia polegającego na wskazaniu prawidłowych wzorów wniosków i instrukcji do nich, a jedna osoba mniej ze wsparcia w zakresie ustalenia koncepcji projektu, by spełniał kryteria wynikające z LSR. Najrzadziej skorzystano (aczkolwiek nadal często – 17 osób) z wyjaśnień szczegółowych zasad oceny wniosków. Szczegóły zaprezentowano na poniższym wykresie.

Proszę wskazać, w jakim zakresie korzystał/a Pan/i ze wsparcia ze strony LGD na etapie składania wniosku?

(N=23)

Wykres 9. Zakres wsparcia udzielonego beneficjentom ze strony LGD na poszczególnych etapach składania wniosku.

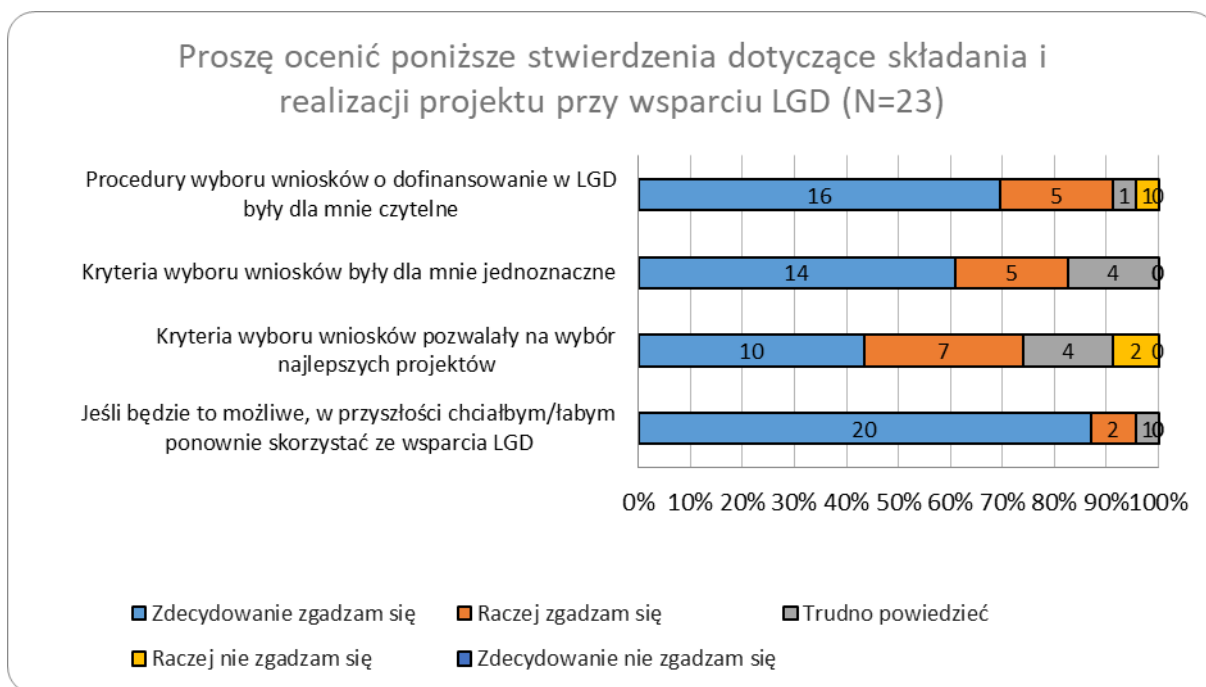
Samo doradztwo ocenione zostało przez badanych beneficjentów bardzo pozytywnie. Dotyczy to zarówno etapu składania wniosku, jak i etapu realizacji operacji oraz etapu rozliczania operacji. Warto podkreślić wysokie oceny dotyczące przygotowania merytorycznego doradców LGD i fakt, iż żaden z ankietowanych nie wypowiedział się krytycznie na temat udzielanego wsparcia. Szczegóły obrazuje poniższa tabela.

Ocena wsparcia udzielonego beneficjentowi przez LGD na różnych etapach prowadzenia operacji								
		Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie	N
Etap składania wniosku	Zakres udzielonych porad spełnił moje oczekiwania	21	2	0	0	0	0	23
	Udzielone porady były przydatne	22	1	0	0	0	0	23
	Przygotowanie merytoryczne doradcy/ców z LGD było odpowiednie	22	1	0	0	0	0	23
Etap realizacji operacji	Zakres udzielonych porad spełnił moje oczekiwania	19	3	0	0	0	1	23
	Udzielone porady były przydatne	17	5	0	0	0	1	23
	Przygotowanie merytoryczne doradcy/ców z LGD było odpowiednie	19	3	0	0	0	1	23
Etap rozliczania operacji	Zakres udzielonych porad spełnił moje oczekiwania	17	2	0	0	0	4	23
	Udzielone porady były przydatne	17	2	0	0	0	4	23
	Przygotowanie merytoryczne doradcy/ców z LGD było odpowiednie	17	2	0	0	0	4	23

Tabela 15. Ocena wsparcia udzielonego beneficjentowi przez LGD na różnych etapach prowadzenia operacji.

Ankietowani beneficjenci zostali poproszeni o ocenę poszczególnych elementów procesu składania i realizacji projektu przy wsparciu LGD. Wyniki okazały się bardzo pozytywne, a głosy krytyczne były pojedyncze (dwie spośród 23 osób badanych stwierdziły, że niekoniecznie kryteria wyboru wniosków pozwalały na wybór najlepszych projektów). Pozytywnie oceniono czytelność procedury wyboru wniosków o dofinansowanie w LGD, a także jednoznaczność kryteriów wyboru wniosków. O tym jak dobrze oceniana jest potrzeba funkcjonowania i sama działalność LGD najlepiej świadczy fakt, iż żaden z badanych beneficjentów nie wykluczył zabiegania o ponowne wsparcie ze strony LGD w przyszłości (gdyby pojawiła się taka możliwość), a aż 20 z 23 ankietowanych wskazało odpowiedź

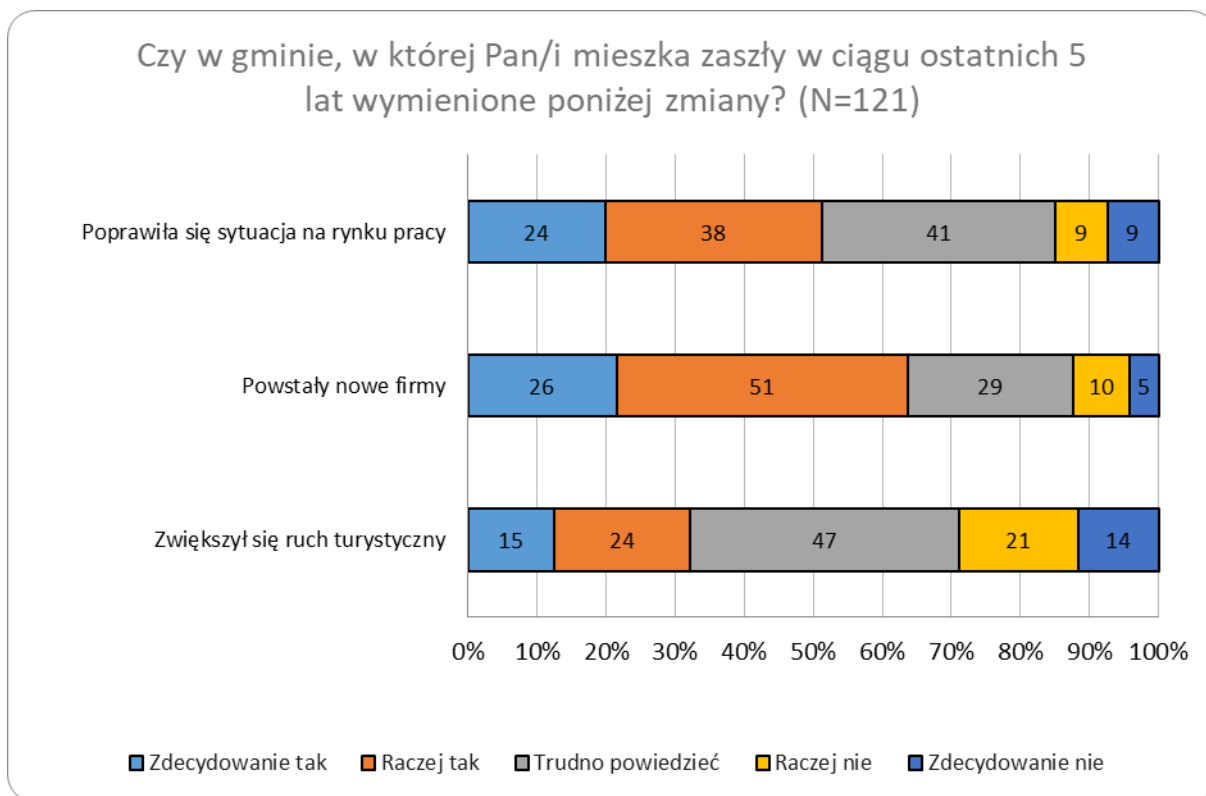
„zdecydowanie tak” w tym temacie. Szczegóły ocen poszczególnych stwierdzeń dotyczących procesu składania i realizowania projektu przy wsparciu LGD zaprezentowano na poniższym wykresie.

Wykres 10. Ocena stwierdzeń dotyczących składania i realizowania projektu przy wsparciu LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa.

5.6. Zmiany na obszarze objętym LSR w ocenie członków lokalnej społeczności

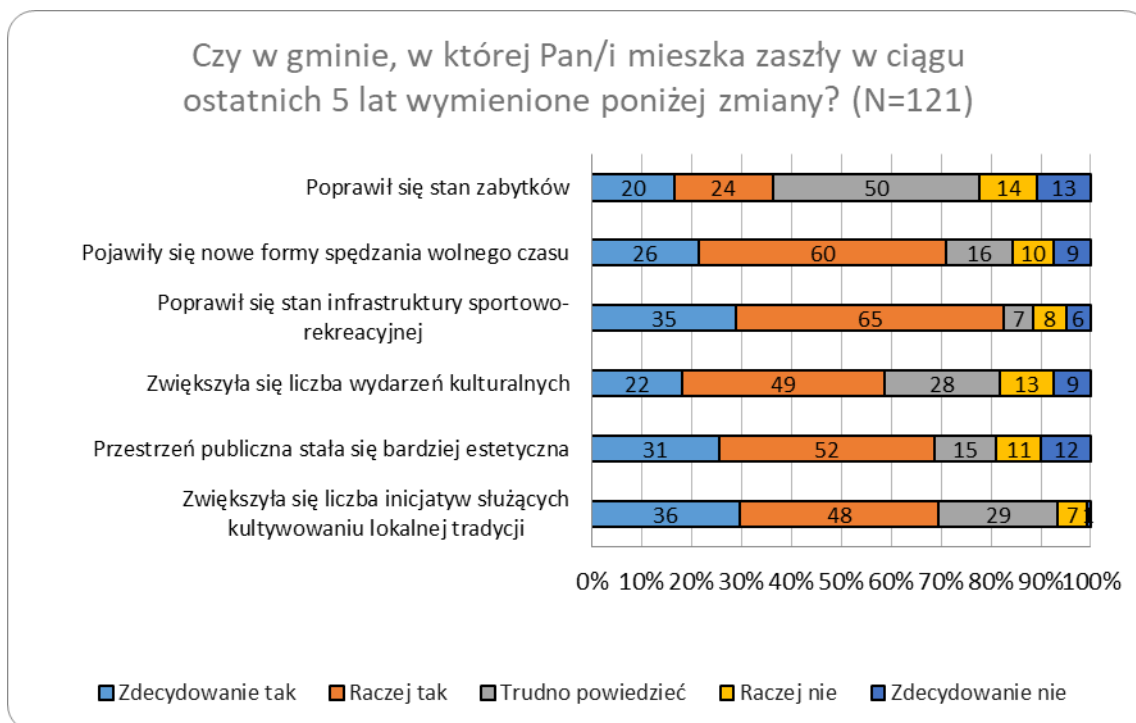
W „Lokalnej Strategii Rozwoju” stwierdzono: „Zamierzeniem LSR jest zapobieganie zjawisku przekształcania się gmin członkowskich LGD w wyłącznie ‘sypialnie’ Krakowa, których mieszkańcy zaspokajają swoje potrzeby społeczne, kulturalne i rekreacyjne w mieście. Dzięki realizacji operacji przewidzianych w LSR, gminy z obszaru LGD, rozwijając się gospodarczo i społecznie, nie utracą swojej tożsamości i unikatowego charakteru”. Przytoczone dane w raporcie pozwalają stwierdzić, że LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa dobrze realizowało założone przez siebie cele. Warto sprawdzić, jaką opinię na temat rozwoju obszaru objętego LSR ma lokalna społeczność. Na poniższym wykresie przedstawiono oceny dotyczące przedsiębiorczości.

Wykres 11. Ocena zmian dotyczących rozwoju przedsiębiorczości na obszarze LGD w przeciągu ostatnich 5 lat.

Mieszkańcy, którzy oddali swoje głosy w ankiecie dość pozytywnie oceniają zmiany na obszarze LGD w przeciągu ostatnich 5 lat, a głosów pozytywnych było więcej niż negatywnych. Spośród 121 ankietowanych, 77 mieszkańców dostrzega powstanie nowych firm, a 62 osób poprawę sytuacji na rynku pracy (przeciwnego zdania są odpowiednio 15 i 18 osób). Badani dostrzegają więc zmiany, o jakich mowa była w przypadku analizowania danych Głównego Urzędu Statystycznego. Znacznie gorzej przedstawiają się oceny dotyczące zwiększenia ruchu turystycznego i ten fakt dostrzega tylko 39 respondentów, choć warto zauważyć, że i tak jest to liczba większa niż głosów negujących tę opinię - 35 (aż 47 ankietowanych zaznaczyło odpowiedź 'trudno powiedzieć'). Warto jednak zauważyć, że w LSR stwierdzono, że obszar LGD nie posiada szczególnie znaczących walorów turystycznych i w konsekwencji tematyka ta nie znalazła odzwierciedlenia w celach i przedsięwzięciach LSR.

Kolejną kwestią, której warto poświęcić uwagę są zmiany atrakcyjności zamieszkiwanego obszaru, zarówno pod względem potrzeb mieszkańców, jak i potencjalnych turystów. Szczegóły pokazuje poniższy wykres.

Wykres 12. Ocena zmian dotyczących kultury i rekreacji na obszarze LGD w przeciągu ostatnich 5 lat.

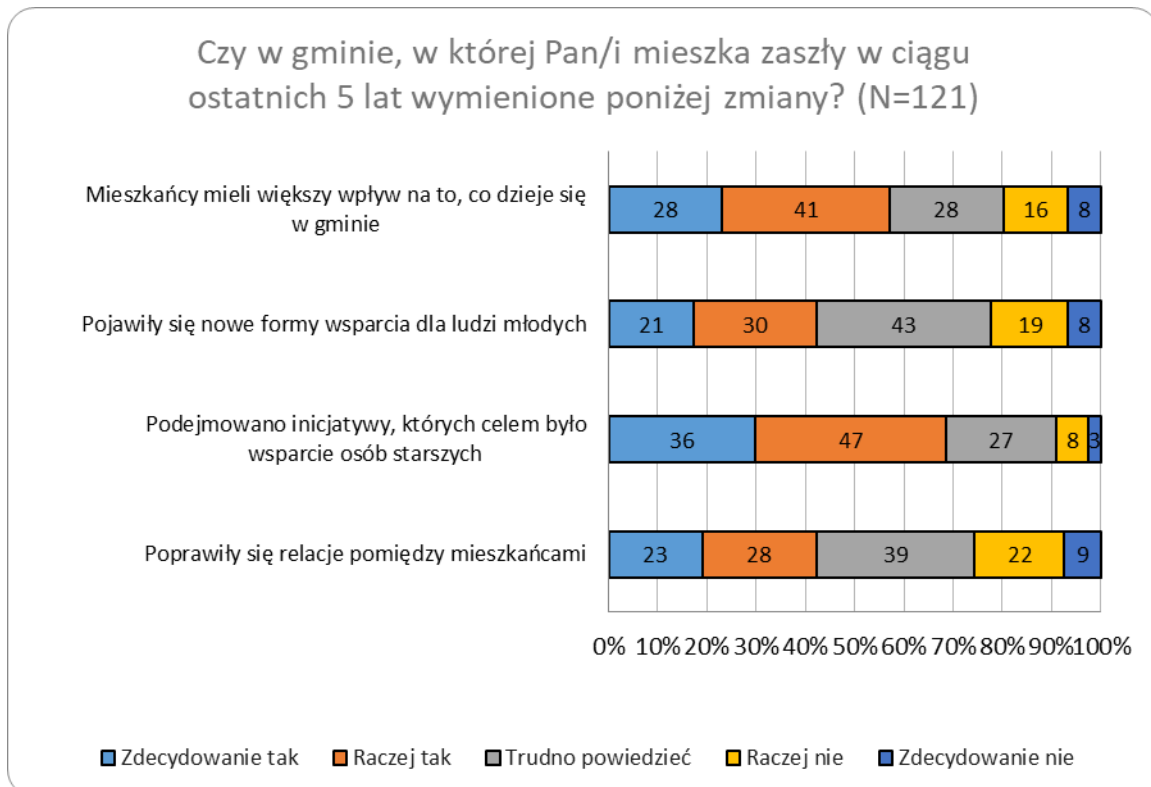
Bardzo dobrze przedstawiają się oceny dotyczące pojawienia się nowych form spędzania wolnego czasu i poprawy stanu infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, gdzie głosów pozytywnych było zdecydowanie więcej niż krytycznych (odpowiednio 86 i 19 oraz 100 i 14). Warto w tym aspekcie podkreślić, że LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa realizowało bardzo wiele przedsięwzięć z tego zakresu. Spora grupa osób odnotowała także zwiększenie liczby wydarzeń kulturalnych na obszarze gmin obszaru LGD - 71 spośród 121 badanych zauważa wzrost, a nie zauważa tego wzrostu 22 osób. Ankietowani dostrzegają także poprawę estetyki przestrzeni publicznej (83 osoby wypowiedziały się pozytywnie, a 23 negatywnie) oraz zwiększenie liczby inicjatyw służących kultywowaniu lokalnej tradycji (odpowiednio 84 i 8).

Najbardziej podzieleni są badani mieszkańcy w przypadku oceny poprawy stanu zabytków - 44 osoby taką poprawę zauważyły, zaś 37 jest przeciwnego zdania (aż 50 nie ma

jednoznacznej opinii na ten temat). Konieczne wydaje się więc zwrócenie uwagi na ten fakt przy planowaniu kolejnych działań.

Generalnie w omawianych zagadnieniach oceny ankietowanych są mniej lub bardziej pozytywne, a mieszkańcy potwierdzają, że w gminach obszaru LGD daje się zaobserwować rozwój. Warto teraz przyrzeć się opinii badanych w kwestii aktywizacji i kapitału społecznego.

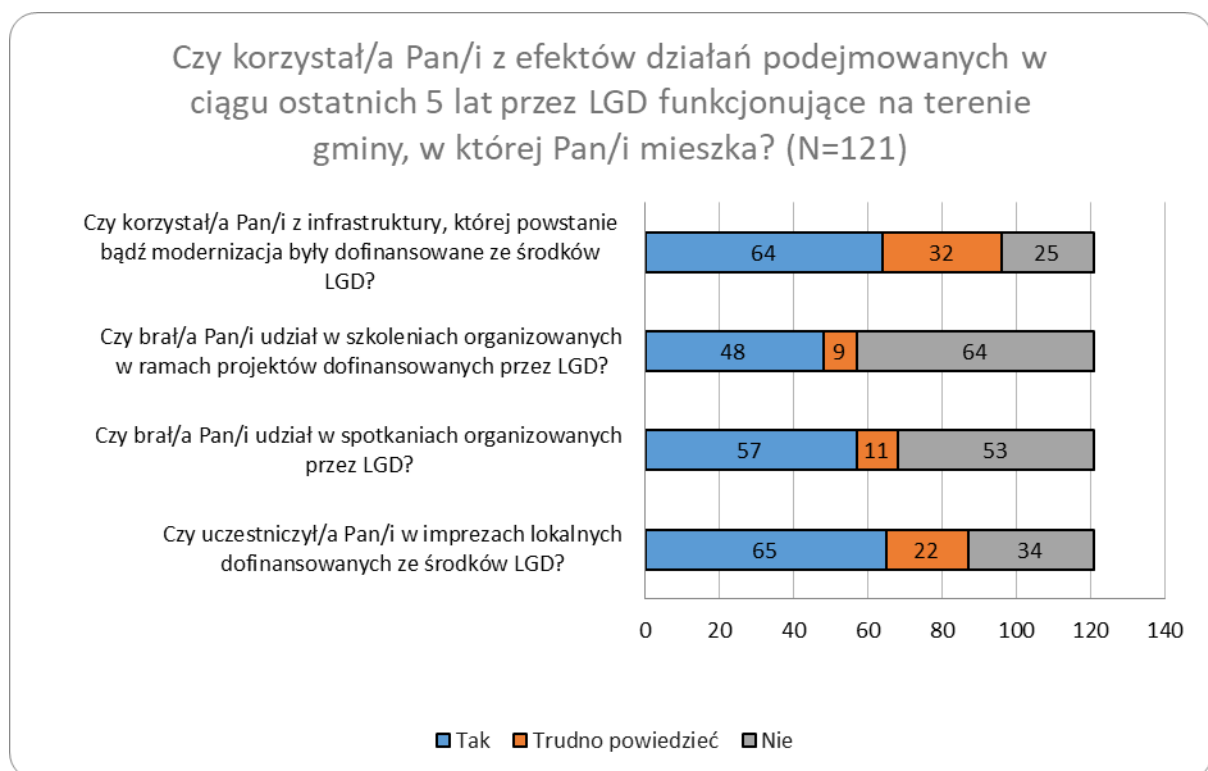
Wykres 13. Ocena zmian dotyczących aktywizacji i kapitału społecznego na obszarze LGD w przeciągu ostatnich 5 lat.

Badani mieszkańcy gmin obszaru LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa bardzo pozytywnie oceniają zmiany dotyczące podejmowania inicjatyw, których celem było wsparcie osób starszych. 83 osoby zauważyły takie działania, a tylko 11 było przeciwnego zdania. Należy ten fakt uznać za bardzo pozytywny również dlatego, iż w LSR do słabych stron obszaru zaliczono małą liczbę ośrodków opieki i niewystarczającą ofertę dla seniorów, a dodatkowo osoby 50+ zostały zaliczone do grup defaworyzowanych. Mniej pozytywnych opinii ankietowani mieszkańcy wyrazili w kwestii pojawienia się nowych form wsparcia dla ludzi młodych - 51 osób wskazało takie zmiany, a 27 było odmiennego zdania. Warto

przypomnieć, że stale do większości gmin obszaru LGD sprowadzają się młodzi ludzie z dziećmi i tym samym rośnie grupa osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym. W konsekwencji niezbędne jest dążenie do zaspokajania ich potrzeb społecznych i tym samym kierowanie odpowiednich działań.

Należy podkreślić, iż badani w większości stwierdzili, że w ciągu ostatnich 5 lat mieszkańcy mieli większy wpływ na to, co dzieje się w gminie (69 osób odnotowało taką zmianę, zaś 24 było przeciwnego zdania). Pozytywnie należy odbierać także opinie respondentów w temacie poprawy relacji między mieszkańcami, gdzie głosów aprobujących jest więcej niż negujących (odpowiednio 51 i 31).

Kolejną kwestią, której warto poświęcić uwagę, są opinie badanych mieszkańców na temat efektów działań podejmowanych w ciągu ostatnich 5 lat przez LGD.

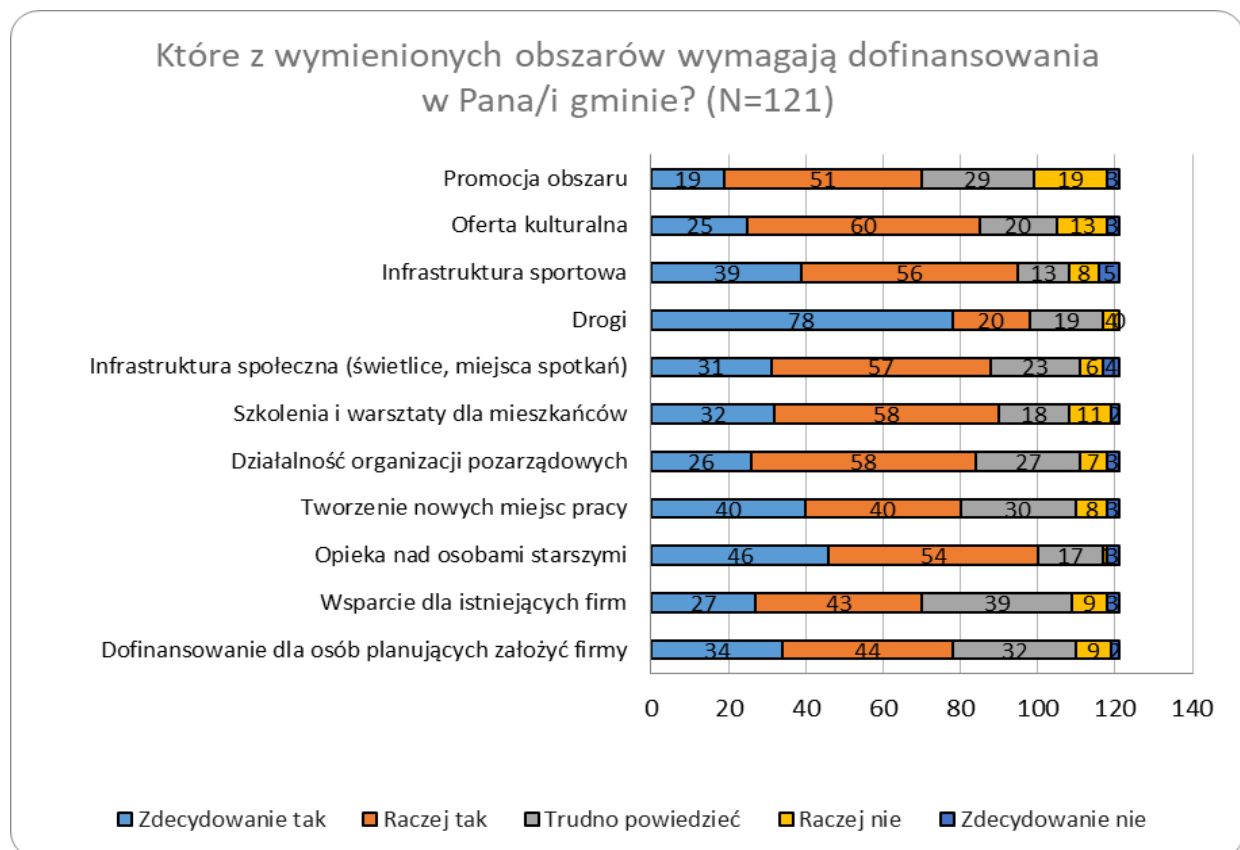

Wykres 14. Korzystanie z efektów działalności LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa.

Najwięcej badanych mieszkańców gmin obszaru LGD (65 spośród 121) stwierdziło, iż uczestniczyło w wydarzeniach lokalnych dofinansowywanych ze środków LGD. Niewiele mniej ankietowanych osób (64) korzystało z infrastruktury, której powstania lub

modernizacja były dofinansowane z środków LGD. Sporym powodzeniem w grupie badanych cieszyły się spotkania organizowane przez Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa (57), zaś najmniej osób skorzystało z organizowanych przez LGD szkoleń (48). Warto pamiętać o tym, iż badani mieszkańcy niekoniecznie musieli wiedzieć, czy infrastruktura, szkolenia, spotkania czy imprezy były organizowane czy dofinansowywane przez LGD (stąd też całkiem sporo wskazań na odpowiedź „trudno powiedzieć”). Sporo wskazań „pozytywnych” jednoznacznie pokazuje, iż Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa cieszy się dużą rozpoznawalnością, a efekty prowadzonych działań są zauważalne.

Na zakończenie warto zwrócić uwagę na to, jakie zdanie mają badani mieszkańcy gmin obszaru LGD na temat obszarów wymagających dofinansowania i tym samym przyszłych działań Stowarzyszenia Korona Północnego Krakowa.

Wykres 15. Obszary wymagające dofinansowania w ocenie badanych mieszkańców gmin obszaru.

Badani mieszkańcy gmin LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa wskazali, iż obszarów wymagających dofinansowania jest ciągle bardzo dużo. Najwięcej

ankietowanych uznało, iż to infrastruktura drogowa wymaga odpowiednich działań - 98 spośród 121 badanych wskazało tę odpowiedź, z czego „zdecydowanie tak” zaznaczyło aż 78 spośród nich, a przeciwną opinię miały tylko 4 osoby.

Bardzo dużo wskazań miał obszar dotyczący opieki nad osobami starszymi. Został on uznany za istotny obszar przez 100 osób (46 spośród nich zaznaczyło odpowiedź „zdecydowanie tak”, a pozostali „raczej tak”), a jedynie 4 ankietowanych uznało, iż jest to obszar nieważny. Mimo sukcesów na tym polu, niezbędne jest więc kontynuowanie działań czy nawet ich rozwój.

Ankietowani mieszkańcy gmin obszaru LGD twierdzą, iż infrastruktura sportowa to także ważny obszar wymagający dofinansowania - tego rodzaju zdanie wyraziło 95 spośród nich. Podobnie dużo wskazań posiada infrastruktura społeczna (również 95, ale tutaj mniej osób zaznaczyło odpowiedź „zdecydowanie tak”), a oferta kulturalna została wskazana przez 85 ankietowanych (z czego 25 zaznaczyło „zdecydowanie tak”).

Za istotny obszar wymagający dofinansowania uznane zostały działania przedsiębiorcze, choć pewnym zaskoczeniem może być to, iż nie są to obszary uznane przez mieszkańców za priorytetowe. Tworzenie nowych miejsc pracy okazało się ważne dla 80 spośród 121 badanych mieszkańców gmin obszaru LGD, wsparcie dla istniejących firm dla 70 osób (tylko 27 ankietowanych wskazało odpowiedź „zdecydowanie tak”), a dofinansowanie dla planujących założyć firmy dla 78 ankietowanych (tutaj „zdecydowanych” było 34). Niewątpliwie LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa powinna w dalszym ciągu dużą wagę przykładac do operacji polegających na utworzeniu i rozwoju przedsiębiorstw.

Duża liczba osób (70) wskazała na istotę promocji obszaru, choć równocześnie warto zauważyć, że ten obszar zebrał najmniej odpowiedzi „zdecydowanie tak” (19). Interesująco przedstawiają się wskazania dotyczące szkoleń i warsztatów dla mieszkańców - 90 osób uznało, iż jest to obszar wymagający dofinansowania (32 „zdecydowanych”). Całkiem sporo głosów zebrała w także działalność organizacji pozarządowych - 84 (26 badanych wskazało odpowiedź „zdecydowanie tak”).

6. Odpowiedź na wszystkie wskazane pytania badawcze

6.1. Ocena wpływu na główny cel LSR

Analiza wskaźników pokazuje, że Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa jest na dobrej drodze, by zrealizować wszystkie zaplanowane przedsięwzięcia. W przypadku pierwszego celu głównego, jakim jest „Świadome i aktywne społeczeństwo dysponujące odpowiednim zapleczem infrastrukturalnym” zrealizowana albo bliska zrealizowania jest większość wskaźników dotyczących działań informacyjnych, szkoleniowych i aktywizujących prowadzonych przez Biuro LGD czy wymiany doświadczeń i dobrych praktyk. W przypadku projektów edukacyjnych, ekologicznych oraz z obszaru ochrony, zachowania i/lub promocji dziedzictwa lokalnego da się zaobserwować pewne braki, ale i tu zauważalne są postępy. Udało się już zakończyć zaplanowany projekt własny mający na celu wdrożenie Marki Lokalnej Spichlerz Koronny. Należy jednak podkreślić, że pewnym problemem jest realizacja projektów współpracy, gdzie do tej pory udało się zrealizować tylko jeden projekt współpracy. Osiągnięto natomiast już wszystkie wskaźniki dotyczące tworzenia albo rozwoju miejsc aktywności społeczno-kulturalnej i miejsc sportu i rekreacji.

Bardzo dobrze prezentują się też wskaźniki dotyczące drugiego celu ogólnego, jakim jest „Rozwinięta, świadoma i odpowiedzialna społeczność lokalnych przedsiębiorców identyfikujących się ze środowiskiem społecznym, oferujących innowacyjne usługi i produkty”. Bliskie realizacji są operacje polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa wykorzystującego lokalny potencjał i zasoby i warto zauważyć, że w tym przypadku w 2019 roku zwiększono wskaźniki - z 17 do 19. Nieco gorzej wypadają wskaźniki dotyczące operacji polegających na rozwoju przedsiębiorstwa wykorzystującego lokalny potencjał i zasoby (tutaj też zwiększono wskaźniki w 2019 roku - z 10 do 12). Zrealizowano już natomiast wszystkie zaplanowane operacje ukierunkowane na innowacje oraz operacje związane z promocją lokalnych produktów.

Generalnie postęp realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju nie budzi większych zastrzeżeń, a warte podkreślenia jest, iż spora część spośród wskaźników została już zrealizowana.

6.2. Ocena wpływu na kapitał społeczny

Kapitałem społecznym nazwiemy formalne i nieformalne powiązania między jednostkami, społeczne związki oraz normy wzajemności i zaufania. Liczne przykłady dowodzą, że brak zaufania skutkuje tym, że ludzie przestają wierzyć w sens działania zespołowego czy też stają się aspołeczni. Można więc stwierdzić, że kapitał społeczny odgrywa kluczowe znaczenia w funkcjonowaniu społeczności.

W LSR podkreślano aktywność organizacji, ale jednocześnie zwrócono uwagę, że daleko jest jeszcze do pełnego nasycenia społeczeństwa liczbą aktywnych i profesjonalnie działających organizacji pozarządowych czy innych nieformalnych grup społecznych. Dodatkowo zwracano uwagę, iż sporo organizacji pozarządowych nie potrafi poradzić sobie z brakiem środków finansowych i nie posiada umiejętności i wiedzy w jaki sposób je zdobyć. Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa czyniło starania, by poprawić tę sytuację. Warto w tym kontekście odwołać się do prowadzonych działań poza RLKS, Dzięki corocznym konkursom grantowym, ogłaszanym przez Ośrodki Działaj Lokalnie, realizowano program, który miał na celu aktywizowanie lokalnych społeczności wokół różnych celów o charakterze dobra wspólnego poprzez wspieranie projektów obywatelskich. Projekty te miały służyć pobudzaniu aspiracji rozwojowych, poprawie jakości życia oraz podejmowaniu działań odpowiadających na zdiagnozowane potrzeby i w rezultacie przyczyniać się do budowy lokalnego kapitału społecznego.

Sami badani mieszkańcy obszaru LGD w większości zgodzili się ze stwierdzeniem, że w ostatnich 5 latach mieli oni większy wpływ na to, co dzieje się w gminach, a także poprawiły się relacje między mieszkańcami, choć warto odnotować, że więcej wskazano odpowiedzi „raczej tak” niż „zdecydowanie tak”. Istotne jest także to, iż spośród 23 odpowiedzi ankietowanych beneficjentów, aż 16 wskazało, iż to ogół mieszkańców gmin/obszaru LGD był głównym odbiorcą ich projektów.

W kontekście przyszłych działań warto zauważyć, że sytuacja epidemiczna sprawiła, iż pogłębiło się zjawisko małej aktywności społecznej mieszkańców. Docenić należy fakt, że LGD zdecydowała się podjąć działania służące aktywizacji i integracji mieszkańców, w tym włączenie się w życie lokalne. W planach są więc między innymi działania polegające na utworzeniu nowych lub modernizacji istniejących obiektów do wspólnych spotkań.

6.3. Przedsiębiorczość

W LSR zwrócono uwagę, że kluczowe branże gospodarek poszczególnych gmin z obszaru LGD różnią się, co miało związek z ich odmiennymi uwarunkowaniami lokalizacyjnymi, komunikacyjnymi, przyrodniczymi i społecznymi. Zwrócono uwagę, że gminy LGD nie stanowią monolitu gospodarczego, a raczej można mówić o wielkiej różnorodności. Niezbędne były więc działania służące ponudzeniu przedsiębiorczości.

W latach 2015-2019 we wszystkich gminach wchodzących w skład LGD zwiększyła się liczba pracujących (nie był to jednak wzrost dynamiczny), wzrosła liczba podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON i liczba osób prowadzących działalność gospodarczą, rozmaicie prezentowała się kwestia dotycząca udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności. Poprawę na rynku pracy oraz pojawienie się nowych firm odnotowano została przez mieszkańców w przeprowadzonych na potrzeby raportu ankietach.

LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa niewątpliwie wpisało się w pozytywne zmiany w zakresie przedsiębiorczości. Nie ulega wątpliwości, że premie na założenie działalności gospodarczej i prowadzone szkolenia wpłynęły na wzrost postaw przedsiębiorczych w społeczności lokalnej.

6.4. Turystyka i dziedzictwo kulturowe

W LSR uznano, iż z uwagi na to, że obszar LGD nie posiada szczególnie znaczących walorów turystycznych, tematyka ta nie znajduje odzwierciedlenia w celach i przedsięwzięciach LSR. Należy także zauważyć, że dość słabo prezentuje się kwestia turystycznych obiektów noclegowych na obszarze LGD, ponieważ niektóre gminy dysponują jedynie pojedynczymi obiektami tego typu. Oceny ankietowanych mieszkańców gmin dotyczące zwiększenia ruchu turystycznego w konsekwencji nie prezentowały się dobrze.

W kontekście dziedzictwa kulturowego sytuacja prezentuje się rozmaicie. Ankietowani mieszkańcy odnotowali zwiększenie liczby inicjatyw służących kultywowaniu lokalnej tradycji, w czym Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa na pewno miało czynny udział i należy te operacje kontynuować. Nie najlepiej prezentowały się natomiast wskazania badanych mieszkańców dotyczące oceny poprawy stanu zabytków.

Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa podejmowało w tym aspekcie operacje i konieczne wydaje się utrzymanie tej tendencji albo rozwój przy planowaniu kolejnych działań.

6.5. Grupy defaworyzowane

W LSR zidentyfikowano następujące grupy defaworyzowane: bezrobotni, w tym osoby młode; kobiety, które po ukończeniu szkoły nie były obecne na rynku pracy albo opuściły go na kilka lat; osoby w wieku 50+; osoby niepełnosprawne, których szanse na znalezienie zatrudnienia na wsi są niewielkie; rolnicy; osoby korzystające z pomocy społecznej. Dla wymienionych grup przewidziano przede wszystkim takie działania jak: aktywizacja zawodowa, udostępnianie środków na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej oraz premiowanie firm z obszaru LGD, które będą takie osoby zatrudniać.

LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa starało się na wiele sposobów poprawić sytuacje przedstawicieli grup defaworyzowanych. Warto w tym aspekcie przykładowo zauważyć, iż w realizowanym projekcie współpracy starano się w dużym stopniu uwzględnić ich potrzeby, w tym przede wszystkim potrzeby osób 50 i 60+, które chcą być aktywne zawodowo, kobiety chcące wrócić na rynek pracy czy osoby bezrobotne i niepełnosprawne. W ten sposób zorganizowano dla nich rozmaite kursy. Sami mieszkańcy w ankiecie natomiast bardzo pozytywnie oceniali zmiany dotyczące podejmowania inicjatyw, których celem było wsparcie osób starszych.

6.6. Innowacyjność

Pojęcie innowacyjności było jednym z terminów, które padało najczęściej w LSR. Innowacyjność została też określona jednym z ważniejszych kryteriów wyboru operacji z zakresu podejmowania i rozwoju przedsiębiorczości, z zakresu inwestycji oraz dla projektów grantowych. Bezpośrednio została ujęta w drugim celu głównym („Rozwinięta, świadoma i odpowiedzialna społeczność lokalnych przedsiębiorców identyfikujących się ze środowiskiem społecznym, oferujących innowacyjne usługi i produkty”). Należy też zauważyć, że w ramach operacji dotyczących rozwoju przedsiębiorstw wydzielono dwie operacje *stricte*

ukierunkowane na innowacje (udało się je zrealizować). Do ciekawszych wykonanych działań z zakresu przedsiębiorczości i mających innowacyjny charakter zaliczyć trzeba: mobilną myjnię parową, przyczepę gastronomiczną, fizjoterapię zwierząt czy mobilny zakład kosmetyczny.

6.7. Projekty współpracy

Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa w bieżącym okresie zrealizowało póki co tylko jeden projekt współpracy. „MultiCel–Multimedialne Centrum Edukacji Lokalnej” był kontynuacją projektu współpracy realizowanego w latach 2013 – 2014. Wykorzystano w ten sposób wypracowane doświadczenia i zasoby. Celem ogólnym działań był wzrost umiejętności przedsiębiorczych i kompetencji zawodowych mających wpływ na sytuację mieszkańców obszarów wiejskich z obszaru działania partnerskich LGD. Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa zorganizowało w ramach projektu między innymi cykl rozmaitych kursów, starając się dotrzeć do grup defaworyzowanych.

Projekty współpracy stanowią bardzo dobrą formę współdziałania LGD i wpływają na rozwój umiejętności kooperacji w realizowaniu istotnych celów. Wydaje się niezbędne, aby w przyszłości zwrócić jeszcze większą uwagę na ich realizowania, a także starać się dobierać do projektów solidnych i sprawdzonych partnerów.

6.8. Ocena funkcjonowania LGD

Realizacja wskaźników wskazuje, że Biuro LGD wywiązuje się z nałożonych zadań. Warta podkreślenia jest również dobra współpraca z przedstawicielami gmin, w tym nie tylko z włodarzami, ale również z koordynatorami. Działania animacyjne, informacyjno-promocyjne i doradcze realizowane są przez LGD prawidłowo. Informacje o naborach rozpowszechniane są przy wykorzystaniu różnych kanałów, a najbardziej efektywne okazały się strony internetowe gmin i samej LGD oraz publikacje w prasie na temat działalności LGD. Doradztwo prowadzone jest przede wszystkim w Biurze LGD i było oceniane przez badanych beneficjentów pozytywnie. Dotyczy to zarówno etapu składania wniosku, jak i etapu realizacji operacji i etapu rozliczania operacji. Warto podkreślić wysokie oceny dotyczące

przygotowania merytorycznego doradców LGD. Docenić należy również dużą aktywność, czego przejawem jest prowadzenie sporej liczby inicjatyw poza RLKS.

Utrudnieniem w działaniach jest długi proces oceny przez Urząd Marszałkowski, co niekiedy skutkuje tym, iż wnioskodawca rezygnuje ze swojego wniosku. Pewną przeszkodą w działaniu był również fakt korzystania z firm zewnętrznych przy przygotowywaniu wniosków przez potencjalnych beneficjentów. W konsekwencji zdarzały się sytuacje, w których wnioskodawca nie do końca wiedział w jaki sposób chce realizować projekt. Zauważalny był też brak profesjonalizmu ze strony firm zewnętrznych, które przygotowywały bardzo podobne opisy ściśle dopasowane pod kryteria, co w rezultacie niejednokrotnie utrudniało ocenę.

6.9. Ocena procesu wdrażania

Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa nie mogło narzekać na brak wnioskodawców. Zwraca uwagę duża liczba zgłoszonych wniosków na działania z zakresu podejmowania i rozwoju działalności gospodarczej. Warto zauważyć, że już w pierwszym naborze na podejmowanie działalności liczba złożonych wniosków znacznie przekroczyła zaplanowane środki na te działania, a w kolejnych latach tendencja ta się utrzymywała. Popularnością cieszyły się także inne przedsięwzięcia, w tym na rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury sportowej, rekreacyjnej lub kulturalnej.

W przypadku zmian w LSR w latach 2016-2020 większych korekt nie wprowadzano. Poprawki pojawiły się tylko w przypadku dostosowywania procedur i kryteriów ocen i wyboru do regulaminów czy nowych rozporządzeń, a także poprawek pisarskich w LSR. Warto też podkreślić, że pandemia Covid-19 nie wpłynęła znacząco na działalność LGD. Same procedury naboru, wyboru i realizowania projektów były przejrzyste, kryteria wyboru wniosków jednoznaczne i pozwalające na wybór najlepszych projektów.

6.10. Wartość dodana podejścia LEADER

Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa reagowało na wskazane w LSR problemy obszaru i tym samym tworzyło odpowiednie warunki do rozwoju. Udało się w konsekwencji zrealizować sporo operacji związanych z przedsiębiorczością, kulturą czy infrastrukturą, a

także prowadzono z sukcesem działania informacyjne i szkoleniowe. Warto także dodać, iż LGD próbuje „trzymać rękę na pulsie”, a przejawem tego jest przykładowo to, iż w reakcji na sytuację pandemiczną, zdecydowano się podjąć działania służące aktywizacji i integracji mieszkańców. W planach są więc między innymi działania polegające na utworzeniu nowych lub modernizacji istniejących obiektów do wspólnych spotkań.

LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa cieszy się dużą rozpoznawalnością, a efekty prowadzonych działań są zauważalne. Sporo grupa badanych mieszkańców gmin obszaru LGD stwierdziła, iż uczestniczyła w wydarzeniach lokalnych dofinansowywanych ze środków LGD, a także korzystała z infrastruktury, której powstanie albo modernizacja była dofinansowana z środków Stowarzyszenia Korona Północnego Krakowa. Warto też dodać, że pracownicy LGD są aktywni, w tym między innymi na polu pozyskiwania dodatkowych środków na działalność Stowarzyszenia. Realizowane projekty są spójne ze zidentyfikowanym potencjałem rozwojowym obszaru LSR i wpływają na jego wzmocnienie, a także bywają innowacyjne. Wybrane projekty odpowiadają również na potrzeby lokalnej społeczności.

7. Podsumowanie. Wnioski i rekomendacje

Proces wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju w przypadku LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa przebiega dość sprawnie i istnieją duże szanse na to, iż wszystkie działania zakończą się sukcesem. Realizacja LSR niewątpliwie wpływa na rozwój postaw przedsiębiorczych na obszarze działania, co odbywa się poprzez wykorzystywanie potencjału gospodarczego i angażowanie mieszkańców w rozwój. Pozytywem są także operacje dotyczące niekomercyjnej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i społeczno-kulturalnej

Pewnym utrudnieniem w działaniach jest duże zróżnicowanie gmin obszaru LGD, co sprawia, iż niezbędne jest bardzo szerokie podejście do tematu realizacji celów. Analiza działań LGD daje możliwość sformułowania następujących rekomendacji:

1. W ostatnich latach dało się zaobserwować wzrost osiedlania się w gminach ludzi młodych. Większość z nich na codzień pracuje w Krakowie, ale jednocześnie zaczęła się pojawiać grupa osób gotowa do wykorzystywania swoich umiejętności lokalnie. Niezbędne jest na pewno skierowanie do nich większej ilości działań, zaspokajających ich potrzeby społeczne.
2. W części gmin zwiększa się populacja w grupie poprodukcyjnej i w tym aspekcie konieczne są działania wzmacniające przedsiębiorczość czy rozwoju usług dedykowanych dla seniorów. Warto w tym aspekcie wskazać, iż w trakcie ankiety zdecydowana większość mieszkańców wskazała opiekę nad osobami starszymi za obszar wymagający dofinansowania.
3. Ankietowani mieszkańcy gmin obszaru LGD wskazali, iż tworzenie nowych miejsc pracy, wsparcie dla istniejących firm oraz dofinansowania dla planujących założyć firmy to jedne z ważniejszych obszarów wymagających dofinansowania. Niewątpliwie LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa powinno więc w dalszym ciągu dużą wagę przykładac do operacji polegających na utworzeniu i rozwoju przedsiębiorstw.
4. Projekty współpracy stanowią bardzo dobrą formę współdziałania LGD i wpływają na rozwój umiejętności kooperacji w realizowaniu istotnych celów. Wydaje się

niezbędne, aby w przyszłości zwrócić jeszcze większą uwagę na ich realizację, a także starać się dobierać do projektów solidnych i sprawdzonych partnerów.

5. Warte pochwały są planowane w reakcji na sytuację pandemiczną działania służące aktywizacji i integracji mieszkańców, w tym przedsięwzięcia polegające na utworzeniu nowych lub modernizacji istniejących obiektów do wspólnych spotkań.
6. Ankietowani mieszkańcy zwrócili uwagę na konieczność dalszego dofinansowywania infrastruktury sportowej, infrastruktury społecznej, a także rozwoju oferty kulturalnej na obszarze gmin LGD. Dla dużej części respondentów istotne były także szkolenia i warsztaty dla mieszkańców, a także działalność organizacji pozarządowych. Nie najlepiej oceniane są prace nad poprawą stanu zabytków, na co warto byłoby zwrócić uwagę przy planowaniu kolejnych operacji.

8. Spis tabel i wykresów

8.1. Spis tabel

Tabela 1. Ludność w gminach wchodzących w skład LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa.....	14
Tabela 2. Gminy wchodzące w skład LGD na tle wszystkich małopolskich gmin.....	17
Tabela 3. Pracujący w gminach wchodzących w skład LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa.....	19
Tabela 4. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności według płci.....	20
Tabela 5. Ludność gmin wchodzących w skład LGD w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym.....	24
Tabela 6. Saldo migracji ogółem w gminach wchodzących w skład LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa.....	25
Tabela 7. Obiekty noclegowe w gminach wchodzących w skład LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa.....	27
Tabela 8. Nabory w ramach realizacji LSR przez LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa...	31
Tabela 9. Postęp rzeczowy w realizacji LSR przez LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa.	34
Tabela 10. Postęp finansowy w realizacji LSR przez LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa.	37
Tabela 11. Szkolenia pracowników LGD w okresie od 1.01.2016 do 31.05.2021.	42
Tabela 12. Szkolenia członków organów LGD w okresie od 1.01.2016 do 31.05.2021.	42
Tabela 13. Realizacja wskaźników planu komunikacji przez LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa.....	47
Tabela 14. Porady udzielone przez Biuro LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa.	51
Tabela 15. Ocena wsparcia udzielonego beneficjentowi przez LGD na różnych etapach prowadzenia operacji.....	53

8.2. Spis wykresów

Wykres 1. Wartości wskaźnika G dla gmin wchodzących w skład LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa.....	15
Wykres 2. Wydatki gmin wchodzących w skład LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa w przeliczeniu na 1 mieszkańca.	16
Wykres 3. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na tys. ludności w wieku produkcyjnym.....	21
Wykres 4. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w gminach wchodzących w skład LGD na 10 tys. mieszkańców.....	22

Wykres 5. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności.	26
Wykres 6. Metody docierania informacji o LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa do mieszkańców obszaru.....	48
Wykres 7. Metody docierania informacji o naborach w LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa do potencjalnych beneficjentów.....	49
Wykres 8. Ocena beneficjentów na temat stopnia informowania przez LGD o możliwości pozyskania środków.....	50
Wykres 9. Zakres wsparcia udzielonego beneficjentom ze strony LGD na poszczególnych etapach składania wniosku.	52
Wykres 10. Ocena stwierdzeń dotyczących składania i realizowania projektu przy wsparciu LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa.	54
Wykres 11. Ocena zmian dotyczących rozwoju przedsiębiorczości na obszarze LGD w przeciągu ostatnich 5 lat.....	55
Wykres 12. Ocena zmian dotyczących kultury i rekreacji na obszarze LGD w przeciągu ostatnich 5 lat.	56
Wykres 13. Ocena zmian dotyczących aktywizacji i kapitału społecznego na obszarze LGD w przeciągu ostatnich 5 lat.....	57
Wykres 14. Korzystanie z efektów działalności LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa. ...	58
Wykres 15. Obszary wymagające dofinansowania w ocenie badanych mieszkańców gmin obszaru. .	59

9. Aneksy tworzone w toku realizacji badania.

9.1. Ankieta dla mieszkańców obszaru LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa

Prosimy o wypełnienie krótkiej ankiety dotyczącej efektów funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania Stowarzyszenie Korona Północnego. Ankieta jest anonimowa, co znaczy, że nie gromadzimy żadnych danych, które mogą pozwolić na identyfikację osób ją wypełniających. Wypełnienie ankiety trwa 10 minut.

Z góry dziękujemy za pomoc!

Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie Korona Północnego

1. Czy w gminie, w której Pan/i mieszka zaszły w ciągu ostatnich 5 lat wymienione poniżej zmiany?

Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Mieszkańcy mieli większy wpływ na to, co dzieje się w gminie	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Poprawiła się sytuacja na rynku pracy	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Powstały nowe firmy	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Pojawiły się nowe formy wsparcia dla ludzi młodych	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Podejmowano inicjatywy, których celem było wsparcie osób starszych	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Zwiększyła się liczba inicjatyw służących kultywowaniu lokalnej tradycji	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Poprawiły się relacje pomiędzy mieszkańcami	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Zwiększył się ruch turystyczny	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Poprawił się stan zabytków	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Pojawiły się nowe formy spędzania wolnego czasu	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Poprawił się stan infrastruktury sportowo-rekreacyjnej	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie

Zwiększyła się liczba wydarzeń kulturalnych	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Przestrzeń publiczna stała się bardziej estetyczna	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie

2. Proszę wyobrazić sobie, że ma Pan/i możliwość decydowania o podziale środków finansowych w gminie, w której Pan/i mieszka. Które z wymienionych obszarów wymagają dofinansowania?

Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Promocja obszaru	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Oferta kulturalna	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Infrastruktura sportowa	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Drogi	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Infrastruktura społeczna (świetlice, miejsca spotkań)	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Szkolenia i warsztaty dla mieszkańców	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Działalność organizacji pozarządowych	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Tworzenie nowych miejsc pracy	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Opieka nad osobami starszymi	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Wsparcie dla istniejących firm	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Dofinansowanie dla osób planujących założyć firmy	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie

3. Czy słyszał Pan/i o Lokalnej Grupie Działania Stowarzyszenie Korona Północnego? Proszę wybrać 1 odpowiedź.

- a) Tak → Proszę przejść do pytania nr 4.
b) Nie → Proszę przejść do pytania nr 5.

4. W jaki sposób docierały do Pana/i informacje dotyczące Lokalnej Grupy Działania Stowarzyszenie Korona Północnego? Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Czytałem/am publikacje w prasie na temat działalności LGD	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
---	-----	-------------------	-----

Odwiedzałem/am stronę internetową LGD	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Czytałem/am informacje o LGD na stronie gminy	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Odwiedzałem/am stoiska LGD podczas imprez lokalnych lub festynów	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Dowiedziałem/am się o działalności LGD od znajomych i/lub rodziny	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Dowiedziałem/am się z tablic informacyjnych, billboardów i plakatów	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Dowiedziałem/am się z wydawanych przez LGD publikacji i/lub materiałów promocyjnych	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Uczestniczyłem w spotkaniach informacyjno-konsultacyjnych organizowanych przez LGD	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Odwiedzałem profil LGD na Facebooku	Tak	Trudno powiedzieć	Nie

5. Czy korzystał/a Pan/i z efektów działań podejmowanych w ciągu ostatnich 5 lat przez LGD działające na terenie gminy, w której Pan/i mieszka? Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Czy korzystał/a Pan/i z infrastruktury, której powstanie bądź modernizacja były dofinansowane ze środków LGD?	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Czy brał/a Pan/i udział w szkoleniach organizowanych w ramach projektów dofinansowanych przez LGD?	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Czy brał/a Pan/i udział w spotkaniach organizowanych przez LGD?	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Czy uczestniczył/a Pan/i w imprezach lokalnych dofinansowanych ze środków LGD?	Tak	Trudno powiedzieć	Nie

6. Proszę wskazać, w którym przedziale wiekowym się Pan/i mieści. Proszę wybrać 1 odpowiedź.

- 18-25 lat
- 26-35 lat
- 36-45 lat
- 46-55 lat
- 56-65 lat
- 66 lat lub więcej

7. Proszę podać swoją płeć. Proszę wybrać 1 odpowiedź.

- Kobieta
- Mężczyzna
- Wolę nie podawać.

9.2. Ankieta dla beneficjentów LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa

Prosimy o wypełnienie krótkiej ankiety dotyczącej funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa. Ankieta jest anonimowa, co znaczy, że nie gromadzimy żadnych danych, które mogą pozwolić na identyfikację osób ją wypełniających. Wypełnienie ankiety nie powinno zająć więcej niż 10 minut.

Ankieta powinna zostać wypełniona przez osobę, która jest lub była realizatorem projektu wspartego przez Lokalną Grupę Działania (np. polegającego na założeniu działalności gospodarczej). W przypadku, gdy beneficjentami wsparcia był podmiot (Urząd Gminy, Ośrodek Kultury, Organizacja Pozarządowa, OSP, KGW), ankieta powinna zostać wypełniona przez osobę, która w ramach danego podmiotu była bezpośrednio zaangażowana w realizację dofinansowanego projektu.

Z góry dziękujemy za pomoc!

Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie Korona Północnego

W jakim stopniu zgadza się Pan/i ze stwierdzeniem „moja gmina jest dobrym miejscem do życia, w którym mogę realizować wszystkie swoje podstawowe potrzeby”? (proszę zaznaczyć 1 odpowiedź)

- a) Zdecydowanie zgadzam się
- b) Raczej zgadzam się
- c) Trudno powiedzieć
- d) Raczej nie zgadzam się
- e) Zdecydowanie nie zgadzam się

W jaki sposób docierały do Pana/i informacje o naborze wniosków w Lokalnej Grupie Działania?

Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Czytałem/am publikacje w prasie na temat działalności LGD	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Odwiedzałem/am stronę internetową LGD	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Czytałem/am informacje o LGD na stronie gminy	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Odwiedzałem/am stoiska LGD podczas imprez lokalnych lub festynów	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Dowiedziałem/am się o działalności LGD od znajomych i/lub rodziny	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Dowiedziałem/am się z tablic informacyjnych, billboardów i plakatów	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Dowiedziałem/am się z wydawanych przez LGD publikacji i/lub materiałów promocyjnych	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Uczestniczyłem/am w spotkaniach informacyjno-konsultacyjnych organizowanych przez LGD	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Odwiedzałem/am profil LGD na Facebooku	Tak	Trudno powiedzieć	Nie

Dlaczego zdecydował/a się Pan/i (lub podmiot reprezentowany przez Pana/ią) na złożenie wniosku o przyznanie pomocy finansowej do LGD? Proszę wybrać jedną odpowiedź, która najlepiej opisuje główny powód złożenia wniosku do LGD.

- a) Było to jedyne dostępne źródło finansowania mojego projektu
- b) Nie otrzymałem/am dofinansowania z innych środków/innego programu
- c) Chciałem/am skorzystać z nadarzającej się okazji otrzymania środków
- d) Zostałem/am zachęcony/a do złożenia wniosku przez LGD
- e) Na moją decyzję wpłynęła możliwość skorzystania z doradztwa w biurze LGD

Jak ocenia Pan/i wsparcie udzielane przez LGD na etapie składania wniosku? Proszę ocenić w jakim stopniu zgadza się Pan/i ze stwierdzeniami opisującymi wsparcie na tym etapie. Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Zakres udzielonych porad spełnił moje oczekiwania	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie
Udzielone porady były przydatne	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie
Przygotowanie merytoryczne doradcy/ców z LGD było odpowiednie	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie

Proszę wskazać, w jakim zakresie korzystał/a Pan/i ze wsparcia ze strony LGD na etapie składania wniosku? Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Wsparcie polegające na udzieleniu informacji o możliwości uzyskania dofinansowania dla mojego projektu	Tak	Nie
Wsparcie w zapoznaniu się z zasadami uzyskania dofinansowania	Tak	Nie
Wsparcie polegające na wskazaniu prawidłowych wzorów wniosków i instrukcji do nich	Tak	Nie
Wsparcie w zakresie ustalenia koncepcji projektu aby spełniał kryteria wynikające z LSR	Tak	Nie
Porady w zakresie wypełniania dokumentów niezbędnych do złożenia wniosku	Tak	Nie
Wyjaśnienie szczegółowych zasad oceny wniosków	Tak	Nie

Jak ocenia Pan/i wsparcie udzielane przez LGD na etapie realizacji projektu? Proszę ocenić w jakim stopniu zgadza się Pan/i ze stwierdzeniami opisującymi wsparcie na tym etapie. Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Zakres udzielonych porad spełnił moje oczekiwania	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie
Udzielone porady były przydatne	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie
Przygotowanie merytoryczne doradcy/ców z LGD było odpowiednie	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie

Jak ocenia Pan/i wsparcie udzielane przez LGD na etapie rozliczenia projektu? Proszę ocenić w jakim stopniu zgadza się Pan/i ze stwierdzeniami opisującymi wsparcie na tym etapie. Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Zakres udzielonych porad spełnił moje oczekiwania	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie
Udzielone porady były przydatne	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie
Przygotowanie merytoryczne doradcy/ców z LGD było odpowiednie	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie

Czy obecnie pozostaje Pan/i w kontakcie z LGD? Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Uczestniczę w spotkaniach organizowanych przez LGD	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Kontaktuję się telefonicznie z przedstawicielami LGD	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Czytam komunikaty na stronie internetowej LGD	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Mam osobisty kontakt z przedstawicielami LGD	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Kontaktuję się w inny sposób	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Nie mam z LGD żadnego kontaktu	Tak	Trudno powiedzieć	Nie

Czy brał/a Pan/i lub organizacja którą Pan/i reprezentuje udział w tworzeniu LSR? Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź.

- a) Tak
- b) Trudno powiedzieć
- c) Nie

Kto był głównym odbiorcą efektów Pani/a projektu/ projektów? Proszę wybrać jedną odpowiedź, która najlepiej opisuje Pana/i projekt.

- a) Ja i moja rodzina
- b) Moja organizacja
- c) Ogół mieszkańców gminy/ obszaru LGD
- d) Turyści
- e) Przedsiębiorstwa
- f) Inne

Proszę ocenić poniższe stwierdzenia dotyczące składania i realizacji projektu przy wsparciu LGD.
Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Procedury wyboru wniosków o dofinansowanie w LGD były dla mnie czytelne	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie
Kryteria wyboru wniosków były dla mnie jednoznaczne	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie
Kryteria wyboru wniosków pozwalały na wybór najlepszych projektów	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie
LGD w wystarczającym stopniu informowała o możliwości pozyskania środków	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie
Jeśli będzie to możliwe, w przyszłości chciałbym/łabym ponownie skorzystać ze wsparcia LGD	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie

Czy na etapie przygotowania, realizacji lub rozliczania projektu pojawiły się jakieś problemy wpływające negatywnie na jego przebieg bądź rezultaty?

- a) Tak → *Proszę odpowiedzieć na następane pytania.*
 b) Nie → ***Dziękujemy za wypełnienie ankiety!***

Jakie to były problemy? *Na pytanie odpowiadają tylko osoby, które w poprzednim pytaniu wybrały odpowiedź „Tak”. Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.*

Problemy bezpośrednio związane z przedmiotem projektu (np. problemy wynikające z branży w której działa przedsiębiorca, odbiorcami działań NGO lub uzgodnieniami dotyczącymi przebiegu tras rowerowych w projekcie gminnym)	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Problemy finansowe (np. z wypłatą dofinansowania, kredytem na realizację zadania, zmiennością cen w czasie realizacji zadania względem wpisanych we wniosku)	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Problemy formalno-prawne	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Problemy personalne (np. z pracownikami, członkami/ partnerami itp.)	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Problemy z terminową realizacją harmonogramu (opóźnienia itp.)	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Trudność w dostępie do informacji na temat składania, realizacji lub rozliczenia projektu	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Problemy wynikające z wprowadzenia w Polsce stanu pandemii	Tak	Trudno powiedzieć	Nie